

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
6116 ST. CLAIR AVENUE • P.O. BOX 03206 • CLEVELAND, OHIO 44103
Vol. LXVII Gegužė - May 20, 1982 Nr. 20

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

REAGANO KEITIMASIS

Karingas tonas liko tolimu prisiminimu

Vytautas Meškauskas

Prezidentas Reaganas, kalbėdamas užpereitą sekmadienį savo 'Alma Mater' Eureka, Ill. Kolegijos mokslo metų pabaigtuvėse, pirmą kartą išsamiau palietė Vakarų-Rytų santykius. Prisimenant jo pareiškimą, pirmoje po išrinkimo spaudos konferencijoje 1981 metų sausio 29 d., kad sovietų vadai sau rezervavo teisę 'padaryti bet kokią nusikaltimą, meluoti, apgaudinėti' - jo pasakytinioji kalba buvo taip skirtinga, kad N.Y. Times diplomatinis korespondentas Gwezتمان ją pavadino 'Major Shift'. Priežasties to keitimosi esant ta, kad kiekvienas žmogus 'patekęs į Baltuosius Rūmus supranta, kokia yra didelė rizika ir nori palaikyti konstruktyvius santykius su rusais'. Taip korespondentui paaiškino pasikeitimą vienas prezidentūros aukštesnių pareigūnų.

Tai gera pamoka stengiantis išpėti ir net paveikti administracijos nusistatymą ar suprasti administracijų ėjimus kurie mūsų akyse buvo jei ne Amerikos išdavimas, tai bent baisios klaidos. Net ir diktatoriai turi skaitytis su galimybėmis, jau nekalbant apie demokratinių kraštų vyriausybes.

Ką iš tikro siūlė Reaganas?

Konstatavęs, kad '... taika yra ne tik konflikto nebuvimas, bet ir sugebėjimas konfliktą išspręsti taikingomis priemonėmis', prezidentas aiškino toliau. 'Aš manau, kad mes galime tai pasiekti. Aš manau, kad Vakarai gali pradėti realistinę, pastovią politiką, kuri apsaugotų mūsų interesus ir išlaikytų taiką ...'. Tai esą galima pasiekti karinių pajėgų balansu, ekonominiu saugumu, stabilumu, ginklų sumažinimu ir dialogu:

'... Aš visada tikėjau, kad problemas galima lengviau išspręsti kalbant vienas su kitu, negu vienas apie kitą ... Aš paklausiu prezidentą Brežnevą, kodėl mūsų tautos negali laikytis santūriai. Kodėl jos negali pasidžiaugti nauda, kuri išplauktų iš tikro bendradarbiavimo? Kodėl mes negalime sumažinti baimę keliančių ginklų skaičių?

Jei tai nėra ieškojimas kelio į detentę, tai kas? Konkrečiai Reaganas pasiūlė tuojau pradėti pasitarimus sumažinti tarpkontinentalinių raketų ir jų užtaisų skaičių trečdaliu. Reaganas neminėjo skaičiaus, bet manoma, kad JAV turi 2,150 žemėje esančių užtaisų (warheads) ir 5,300 povandeniniuose laivuose. Sovietų Sąjunga jų turi 5,500 žemėje ir tik 1,900 povandeniniuose laivuose. Žemėje laikomos raketos laikomos tikslesnėmis, to-

dėl gali būti pavartotos vadinamam 'pirmam smūgiui'. Už tat jų sumažinimas galėtų daugiau prisidėti prie karo baimės išblaškymo negu koks nors kitas susitarimas, nes nesitikint pirmu smūgiu laimėti, niekas atominio karo ir nepradės.

Sovietų atsakymas šias eilutes rašant dar nebuvo žinomas bet iš šalies žiūrint, Kremlius gali pagalvoti ir taip: jei atominio karo baimė Vakarų Europoje ir pačiose JAV-bėse priverstė Reaganą ieškoti kelio į detentę, nors ir kitu vardu pavadintą, tai kam tą spaudimą sumažinti? Žinoma, šalia to gali būti ir kitų apskaičiavimų bei būtinybių laikytis tokios ar kitokios politikos. Apie tai mes dar turėsime daug galvoti, rašyti ir ginčytis. Šį kartą, tačiau, dar kiek sustosime prie galimybių kovoti kitais, bet ne karo ginklais.

Norman Podhoretz, įtakingo žydų žurnalo Commentary redaktorius ir vienas iš žinomiausių intelektualinio 'neokonservatorių' sąjūdžio vadų, kuris iš demokratų perėjo Reagano pusėn, taip aiškina savo nusivylimą Reagano užsienio politika.

Kai sovietai sutriuškino Venrijos sukilimą, tada buvusi Eisenhowerio administracija - nepaisant jos Valstybės Sekretoriaus John Foster Dulles kalbų apie 'komunismo nustūmimą atgal' - negalėjo niekuo padėti, nes nenorėjo griebtis karo veiksmų. Panašiai buvo ir Čekoslovakijos atveju, nors prezidentu tada buvo Johnsonas. Lenkijos atveju padėtis, dėka buvusios detentes, jau buvo kitokia. Sovietų blokas jau buvo glaudžiau susirišęs prekyba su Vakarais, negu (Nukelta į 2 psl.)

Tautos Fondo tarybos suvažiavimo, įvykusio š.m. gegužės 1 d. Kultūros Zidinyje, Brooklyne, N.Y. prezidiumas. Iš kairės - Kanados TF atstovybės pirm. A. Firavičius, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis, TF tarybos pirm. A. Vakselis, ALTo atstovas T. Blinstrubas, TF valdybos pirm. J. Giedraitis ir sekretorė L. Tamošaičio nuotr.

Tautos Fondas auga narių skaičiumi

Tautos Fondo suvažiavimas New Yorke gegužės 1 d. praėjo darbingoj, gyvoj ir tolerantiškoje dvasioje. Iš pranešimų kuriuos atliko TF tarybos pirm. A. Vakselis, valdybos pirm. J. Giedraitis, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis ir Kanados Atstovybės pirm. A. Firavičius paaiškėjo, kad TF rėmėjų skaičius auga ir per pastutinius metus prisidėjo apie 400 naujų narių. Užsienio lietuviai pernai suaukojo daugiau negu Amerikoje gyvenantieji, ypač kunigai daugiau remia.

Vienas iš džiuginančių reiškinijų buvo tai, kad 'Soviet Genocide in Lithuania' jau išleista antroji laida. Sio veikalo platinimui daug prisidėjo A. Staknienė. Kanadoje daugiausia pasidarbavo A. Firavičius ir A. Rinkūnas. Tai dr. Juozo Pajaujo parašyta, ilgai laukusi leidejo ir pagaliau Tautos Fondo, su šeimos finansine parama, išleista I-ji laida. Antroji

Tautos Fondo suvažiavime dalyvavę ALTS-gos nariai. Iš kairės: TF kontrolės k-jos narys Algis Sperauskas, TF tarybos pirm. Aleksandras Vakselis, Emilija Cekienė ir VLIKo valdybos kontrolės k-jos narys Teodoras Blinstrubas. L. Tamošaičio nuotr.

laida dabar išleista TF lešomis. VLIKo pirm. dr. K. Bobelis pranešė apie VLIKo rūpesčius atliktus darbus ir ateities planus. Pabrėžė, kad VLIKas -

būdamas tarptautinio pobūdžio - dirba ir per lokalinę JAV veiklą, stengiasi bendradarbiauti ir su kitomis organizacijomis - pav., LB ir čia buvo kviesta, bet atstovo neatsiuntė. Kviečiama į Pabaltijo lietuvių konferenciją, kuriai VLIKas pirmininkaus, LB per 2 mėnesius atsakymo dar nedavė. Jis pažymėjo, kad VLIKo tikslas yra vienas ir visiems aiškus: Lietuvos nepriklausomybės atstatymas kooperuojant su visomis organizacijomis. Jo nuomone - VLIKas ALTa, LB neturi susirišti su viena kuria politine valdžia, nes jos keičiasi, o mūsų siekiai nesikeičia.

Pažemėnas pareiškė, kad VLIKas tėra tik Tautos Fondo narys ir jam negalima kištis į TF reikalus, tačiau buvo prieita išvados, kad TF negali nieko veikti nepasitaręs su VLIKo valdyba. VLIKas ir Tautos Fondas - tai viena institucija.

Tautos Fondo tarybos pirmininku perrinktas Aleksandras (Nukelta į 2 psl.)

Tautos Fondo suvažiavimo dalyviai. Iš kairės: dr. A. Janačienė, A. Katinienė, A. Firavičius, A. Rinkūnas, M. Noreikienė, A. Staknienė, Lietuvos generalinis konsulas A. Simutis, E. Cekienė, VLIKo pirm. dr. K. Bobelis, I. Banaitienė, A. Vakselis, M. Lūšienė, T. Blinstrubas, A. Campė, L. Grinius ir V. Kulpa. L. Tamošaičio nuotr.

SAVAITINĖ POLITIKOS *Ankvalga*

**Haig tvirtai laiko užsienio politikos vairą. - Falklando salų ateitis.
- Irano-Irako karas. - Sovietų padėtis Afganistane.**

Aiškindamasis su aukštais administracijos pareigūnais Reagano užsienio politikos keitimosi priežastis, N.Y. Times Leslie H. Gelb patyręs:

Didžiausias Valstybės Sekretoriaus Haigo varžvas, Gynybos Sekretorius Caspar W. Weinberger prarado savo įtaką užsienio politikos nustatyme. Prezidento saugumo patarėjas William P. Clark palaiko Valstybės D-to pusę. JAV užsienio politikos formulavime Valstybės D-tas atgavo savo rolę.

Pats prezidentas, nors asmeniškai ir toliau pasiliko ryžtingas ir nevenias konfrontacijos - tai esą galima pastebėti iš jo neformalių pareiškimų - tačiau savo oficialiose kalbose jis jau esąs nuosaikus ir 'prezidentiškas'.

Iš manifestacijų Frankforte: 'Jokių ginklavinimosi lenkynių!'.

Respublikonų ir demokratų reakcija į paskutinę prezidento kalbą, kurioje jis pasiūlė sovietams derybas dėl atominių ginklų sumažinimo, apamai imant buvo palanki. Kai kurie demokratai - kaip Kennedy, buvę Valstybės Sekretoriai Vance ir Muskis - būkštuoja, kad prezidento pasiūlytas kelias į nusiginklavinimą esąs per ilgas ir per lėtas, veikti reikia skubiai. Abu buvę Valst. Sekretoriai pasisakė už SALT II sutarties ratifikavimą.

Atsakydamas į tai, Valstybės Sekretorius Haig pareiškė antradienį senato užsienio reikalų komisijoje, kad SALT II administracijos yra laikoma 'mirusiu' ir sovietai esą apie tai painformuoti. Administracija siekianti prasmingesnio susitarimo dėl atominių ginklų sumažinimo. Jo teigimu: 'Ar pasiseks pasiekti tuos ambicingus tikslus, didele dalimi priklausys nuo sovietų. O kaip rimtai jie derės, priklausys nuo sovietų apsisprendimo kaip atrodytų politinė ir militarinė būklė be tokio susitarimo. Jei mes nepriimsime prezidento programos sustiprinti JAV karines pajėgas, mes ne tik nesumažinsime karo pavo-

jaus, bet ir sumažinsime susitarimo dėl strateginių ginklų kontrolės šansus.'

Haigas taip pat nurodė, kad Kennedy ir kt. reikalavimas 'užšaldyti' atominius ginklus dabartiniame stovyje įamžintų sovietų persvarą ir neduotų jiems jokio paskato siekti susitarimo.

Britams siunčiant vis daugiau laivų, lėktuvų ir karių į Falklando salyno vandenį, pereitą savaitę atrodė, kad bus galima derybomis baigti tą niekam nereikalingą karą. Nereikalingą, net jei iš to nugalėtoja išeitų D. Britanija. Tiesa, ji galėtų aiškintis įrodžiusi, kad neapsimoka griebtis jėgos, tačiau iš to bus mažai naudos, jei karo pasėkoje visoje lotynų Amerikoje sustiprėtų priešbritiškos ir prieš amerikoniškos nuotaikos - puiki proga sovietams pažuvauti sudrumstame vandenyje!

Britai nesistengė geriau ūkiškai išnaudoti Falklando salyno dėl to, kad skaitėsi su eventualiu jo prijungimu kokio nors formos prie Argentinos. Su koku nors Argentinos dalyvavimu salyno valdyme jie turi skaitytis net ir po karinės pergalės. Už tat D. Britanijoje girdisi balsų, skatinančių vyriausybę jau dabar išeiti su tokiu planu.

Kaip matosi iš priedamo žemėlapi, balandžio pabaigoje Irakas dar buvo okupavęs palyginti siaurą ruožą Irano teritorijos ir Rytus nuo senos sienos. Ši mėnesį Iranas pravedė keletą pasisėkusių ofensyvų, kurios Irako kariuomenę paliko tik Khorramshahr mieste. Kas atsitiko?

Atsakymas yra toks, kad Irako prezidentas Saddam Hussein tikėjosi, kad Iranas po pirmų smūgių turės kapituliuoti. Iranui tačiau pasisekė sumobilizuoti ne tik savo religinį fanatizmą, bet ir patriotinį. Tuo tarpu irakiečiai karą skaitė daugiau ar mažiau asmeniškai Saddamo užsimojimu. Tokioje situacijoje Saddamas įsakė savo kariuomenei laikytis defenzyvinės taktikos, vengti didesnių nuostolių ir bendrai vaidinti, kad karas pasidarė nebe svarbus, kad civilinis gyvenimas eina normalia vaga.

Visa tai vedė prie Irako kariuomenės kovingumo sumažėjimo, kelis kartus ji leidosi užpuolama, nsausdama savo pozicijose. Tuo tarpu Irano kariai, kurių dauguma neturi tinkamo karinio parengimo, pasirodė esą užkietėję fanatikai, visai nebija mirti. Irakas norėtų taikos, tačiau Iranas atsisako apie ją kalbėti, kol Irakas nepasitrauks iš jos teritorijos. Dar vienas nereikalingas karas, kuris negali pasibaigti.

Karo veiksmai jau du su puse metų tęsiasi ir Afganistane. Besipriešinę sovietams ir jų pakalikams partizanai atrodė, pavasariui išaušus, geriau apginkluoti ir dar daugiau pasiryžę priešintis. Tiesa, sovietų nuostoliai pereitais metais buvo mažesni negu karo pradžioje, bet tai todėl, kad jie pasitenkina savo kontroleje laikydami tik didesnius miestus ir keliauja tarp jų didelėmis ginkluotom vilkstinėmis, kurių pulti partizanams neapsimoka. Sovietų priežiūroje esanti Afganistano kariuomenė, ar tiksliau - jos likučiai, yra laikoma pakrikusia ir jos karininkai dažnai padaro privačius sandėrius su partizanais. Sovietų tankai, kelę siaubą pirmomis karo dienomis, dabar jau nebedaro tokio baisaus įspūdžio. Kiekvienas partizanas žino jų silpnas puses kalnuotame krašte.

Sovietai labai kenčia ir nuo

■ Iš kitos pusės

AKIRACIŲ redakcija, ragindama dalyvauti Bendruomenės rinkimuose, juos pristato kaip koki nepaprastą įvykį, 'unikumą', pirmą po ... 1926 m. gegužės 8-10 dienomis įvykusių III-jo Lietuvos seimo rinkimų! Su dabartiniais rinkimais, aišku, negali susilyginti jokie šio krašto rinkimai. Girdi: 'Atvažiuojus į Ameriką teko susipažinti ir su šio krašto 'mašinos politikos' sistema, plačiai paplitusia savivaldybėse, unijose ir senųjų lietuvių išeivių organizacijose (kaip rinksi, kaip nerinksi, SLA prezidentu visvien P.P. Dargi išrinksi) ...

Lyg tyčia, tą pačią dieną - kaip Akiračius - gavau ir vietinės Bendruomenės apylinkės laišką, kviečiantį dalyvauti gegužinėje. Laiškas tinkamoje šviesoje paryškina tą 'unikumą': Gegužinės pradžia 12 val., bet kokiam orui esant. Svečiai bus vaišinami apylinkės ponių gamintais valgiais, pyragais ir kava. Veiks 'minkštų' gėrimų baras: alus, vynas ir t.p. Auka \$6.00.

Kaip daugumas narių jau žino, mūsų gegužinė bus vakariniame pastate, ... kuriame nuo 12 val. iki 5 val. p.p. bus galima balsuoti už kandidatus į X-tą LB Tarybą ir VI-tą PLB Seimą.

Ir iš kitos pusės žiūrint, tokie rinkimai iš tikro yra unikumas. N. Lietuvoje buvo - ir Amerikoje dar yra - rinkimų dienomis draudžiama pardavinėti 'kietus' ir 'minkštus' gėrimus, kad partijos nepatrauktų sau rinkėjų. Kadangi mūsų rinkimuose partijos nefigūruoja, niekam neaišku, kuo vienas kandidatas skiriasi nuo kito ir ką jie darys išrinkti - reikia rinkėjus 'minkštais' gėrimais ir vaišėmis viliooti, kad iš viso kas nors už ką balsuotų. Kuo tai skiriasi nuo 'mašinų politikos' - neaišku. Arčiausiai prie tiesos gali būti AKIRACIŲ bendradarbis A. Vaškėlis, kuris rašydamas apie premijų skirstymą taip pabaigia:

'... tuo tarpu viskas tėra vien sendraugių enterprise.'

vm

to, kad jų žemesniems karininkams neduodama jokios iniciatyvos laisvės, o kontrolė iš centro nedaug gali padėti kovojant su partizanais. Atrodo, kad sovietai dabar patys ieško naujos taktikos. Kol kas didžiausios naudos jie turi iš savo naujų helikopterų, kurių jie prisigabena vis daugiau. Jei sovietai dabar, pavasariui atėjus, pagyvins savo kariuomenės veiklą, sunku įsivaizduoti, kad jie, persekiodami partizanus, susilaikytų prie Pakistano sienos, kas vestų prie tarptautinių konfliktų.

Tautos Fondas...

(Atkelta iš 1 psl.)

ras Vakselis, Valdybos pirminku Juozas Giedraitis; kitoms pareigoms - I. Banaitytė, J. Vytuvienė, A. Staknienė, B. Lukoševičienė, M. Norikienė, V. Kulpa, A. Katinienė, J. Pumputienė. Į kontrolės komisiją - A. Campé, A. Sperauskas ir L. Tamošaitis.

E. Cekienė

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

REAGANO KEITIMASIS...

(Atkelta iš 1 psl.)

Vengrijos ir Čekoslovakijos bruzdėjimų metu. Jų nutraukimą, kaip sankciją už įvykius Lenkijoje, sovietai skaudžiai pajus. Bet ką padarė Reaganas? Jo administracija sumokėjo lenkų skolą vienam JAV bankui! Anot kito konservatyvaus kolumnisto George F. Will, 'tai esanti administracija, kuri prekybą mėgsta daugiau, negu nekenčia komunizmo'.

Rašo toliau Podhoretz:

'... prezidento Reagano reakcija į Lenkijos krizę parodė, kad jis praktiškai toliau tęsia strategiją, padedančią sovietams sustiprinti jų imperiją, o ne stengiasi prisidėti prie tos imperijos sprogo iš vidaus!'

PUIKIAUSIUS KAILIUS RASITE

Chicagoje pas vienintelį lietuvių kailininką

NORMANĄ BURŠTEINĄ

185 N. WABASH AVE. CHICAGO, ILL. 60601

Tel. krautuvės (312) 263-5826; namų (312) 677-8489.

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVAP. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

6116 ST. CLAIR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA (USPS 157580)

POSTMASTER: Send address changes to DIRVA,
6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio 44103.Second-class postage paid at Cleveland, Ohio. Published Weekly
by American Lithuanian Press Radio Ass'n. VILTIS Inc. Subscrip-
tion per year \$17.00. Single copy 35 cents.Prenumerata metams \$17.00, pusei metų \$9.00 • Atskiro nu-
merio kaina 35 centai • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais
ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomone • Nespaus-
dinti straipsniai gražinami tik autoriams prašant • Už skelbimų
turinį ir kalbą redakcija neatsako.

AUŠROS ŠIMTMEČIUI ATŽYMĖTI DIRVA SKELBIA ROMANO KONKURSA PREMIJA 2,500 DOLERIŲ

Sia proga norėtusi kiek pa-
liesti spaudą mėgstantiems ir
branginantiesiems žmonėms la-
bai artimą sritį - mūsų groži-
nės literatūros išeivijoje ugdy-
mą ir jo skatinimą. Be abejo,
didžiausias nuopelnas čia ten-
ka mūsų uoliesiems rašytojams
kurie savo talento šaukiams
nenustoja kūrę ir viešumai vis
pateikia savo naujus kūrinius,
sukurtus dažnai labai sunkio-
se sąlygose, dėl kasdienio gy-
venimo būtinybių kietai besi-
grumiant. Plačioji visuomenė
su mažomis išimtimis jų kūry-
bos vaisiais džiaugiasi, juos
vertina, dažnai atvejais tai
vienur, tai kitur rengia naujų
knygų sutiktuves, autorių pa-
gerbimus, jų kūrinių papil-
do savo asmenines bibliotekas.
Zinoma, būtų dar geriau, jei
tokie dalykai darytųsi dar daž-
niau ir pasklistų dar plačiau.

Greta to, jau senokai pradė-
ta vykdyti vieno ar kito žanro
rankraščiams paruošti kon-
kursai, po jų skiriant premijas.
Tokių konkursų, susidariusių
orią reputaciją, turime du:
Draugo romano ir Dirvos no-
velės. Čia tektų prisiminti ir
keletas kitų, kurie atžymi jau
išleistas knygas ir jie daugiau-
siai pareina nuo Lietuvių fon-
do paskutiniuoju metu tam
pradėtų skirstyti lėšų.

Laiko trukmės atžvilgiu il-
giausiai yra išsilaikęs Draugo
romano konkursas. Jo dėka ro-
mano kultūros lygis išeivijoje
ilgainiui gerokai šoktelėjo,
nors ne kasmet jo premijomis
paženklinti kūriniai galėjo pa-
sižymėti ypatingu brandumu.
Betgi tai pareidavo ne tiek
nuo konkurso vykdytojų ir me-
cenatų, kiek nuo rankraš-
čius pateikusių dalyvių ir at-
rankos komisijų sprendimų.
Vykdytojai paprastai kasmet
suranda naują mecenatą, ilgą
laiką skyrusį vieno tūkstančio,
dabar jau dviejų tūkstančių
dolerių premiją.

Savo amžiumi už Draugo ro-
maną jaunesnis, seka Dirvos
novelės premijavimas. Priešin-
gai kasmet besikaitaliojan-
tiems Draugo mecenatams,
Dirvos novelės konkurso me-
cenatas tebėra vienas ir tas
pats - jo sumanytojas Simas
Kašlionis. Ir tai tęsia jis jau

dvidešimtus metus, pradžioje
geriausia atrinktai novelei sky-
res pustrečio šimto, švenčiant
Lietuvos nepriklausomybės at-
kūrimo 50-ties metų sukaktį
padvigubinę į penkis šimtus,
o netrukus po to, anot jo - pra-
dėjus infliacijai siausti, vėl
pakėlęs iki dabartinių šešių
šimtų dolerių.

Prieš dvidešimt metų pir-
mojo Dirvos novelės konkurso
premiją laimėjo rašytojas J.
Gliada, vėliau sekusiais me-
tais vienas po kito laureatais
tapo kiti, o pagaliau praėjū-
siais metais laimėjimo laurai
atiteko australietei rašytojai
A. Lukšytei-Meiliūnienei. Ne-
trukus sužinosime, kas išeis šie-
metiniu Dirvos novelės kon-
kurso laimėtoju, nes nustaty-
tas kūrinių rankraščiams ter-
minas, birželio 15 d., jau čia
pat.

Kas pasekė Dirvoje spaus-
dintas peremijuotąsias noveles
tas negalėjo nepastebėti jų
įvairumo stiliaus, tematikos ir
kompozicijos atžvilgiu. Užsi-
mojus jas visas išleisti atskirais
leidiniais, susidarytų mažiau-
siai trys solidžios knygos. Ant-
ra tiek - jei ne daugiau, kaip
galima drąsiai spręsti iš jau ki-
taip paskelbtųjų - tame tarpe
buvo rašytojų sukurta, jau-
čiant paskatinimą per mece-
nato globojamą Dirvos novelės
konkursą. Tai neabejotinai
džiuginantis reiškinys tiek kie-
kybiniu, tiek ir kokybiniu no-
velės atžvilgiu. Tenka paste-
bėti dar daugiau. Novelės
puoselėtojų ratelis pastaruoju
metu ėmė gražiai plėstis. Prieš
metus jų autoriams keletą
smulkesnių premijų padalijo
Hamiltono lietuvių pensinin-
kų klubas Kanadoje, o šiais
metais jų pirmąjį konkursą už-
simojo įvykdyti Lietuvių rašy-
tojų draugija. Tad mūsų no-
velės derlius išeivijoje mojas
puošis kasmet keliais išskirti-
tiniais žiedais. Tai vis džiugi-
nanti pažanga.

Bet mūsų premijų pradinin-
kas Simas Kašlionis, prieš po-
rą metų užtikrinęs Dirvos no-
velės konkurso testinumą nerib-
otai ateičiai ir net galimybės
jam vykdyti atkursimoje ne-
priklausmoje Lietuvoje, šio-
mis dienomis pareiškė dar vie-

PAGERBKIME DARIŲ IR GIRĖNĄ

Ateinančiu metų liepos 15-
17 d.d. sueis lygiai 50 metų
nuo mūsų tautos didvyrių
Dariaus ir Girėno žygio ir jų
tragiškos mirties. Kadangi
Darius ir Girėnas buvo Ame-
rikos lietuviai - o šimtmečio
bėgyje lietuviai imigrantai
yra tiek daug prisidėję prie
Amerikos gerbūvio sukūrimo -
tai būtų lauktina, kad JAV
paštas lietuvių pagerbtų, iš-
leisdamas specialų pašto ženklą
Dariaus-Girėno žygio pa-
minėjimui.

Pašto ženklų išleidimui JAV
paštas sudaro tvarkaraštį,
apie dvejus metus iš anksto.
Praeitų metų spalio mėn. Chi-
cagoje buvo sušauktas specia-
lus posėdis tuo reikalu. Jame
dalyvavo ALTOs pirm. dr. K.
Sidlauskas, Filatelistų D-jos
pirm. J. Adomėnas ir Chica-
gos ALTOs skyriaus atstovas
E. Jasiūnas.

1981 m. lapkričio 18 d.,
Amerikos lietuvių vardu,
ALTa pasiuntė JAV pašto vir-
šininkui W.F. Bolger moty-
vuotą laišką-prašymą, to spe-
cialaus pašto ženklų išleidimo
reikalui. Prie laiško buvo pri-
dėta daugybė dokumentų, įro-
dančių Dariaus ir Girėno žy-
gio reikšmę ir kilnumą, bei jų
įvertinimą pasaulio spaudoje.
Buvo pridėti 1933 m. liepos
15-18 d.d. didžiųjų Amerikos
dienraščių pirmieji puslapiai,
pranešę didžiulėmis antraštelėmis
apie jų žygio eigą ir tra-
gišką žuvimą Soldino miške-
lyje. Pridėtos kopijos knygų,
žurnalų ir enciklopedijų ang-
lų kalboje, aprašančių jų žy-
gio reikšmę. Pridėta Nepr.
Lietuvoje išleista pašto ženklų
serija jų žygiui pagerbti, o
taip pat išeivijos filatelistų la-
bai meniškai išleistas atminti-
nis lapelis jų garbei. Pridėtos
fotografijos Dariaus-Girėno
paminklo Chicagoje, Ameri-

nos išipareigojimą. Kaip žino-
me, ateinančiais metais minė-
sime dr. J. Basanavičiaus re-
daguotos Aušros šimto metų su-
kaktį. Tą ypatingą įvykį pa-
brėždamas, S. Kašlionis 1983
metų konkursui skiria ne šešis
šimtus, bet 2,500 dolerių pre-
miją ir ji bus įteikta ne už pri-
pažintą geriausią novelę, bet
už premijuotinu pripažintą
romaną. To vienkartinio Dir-
vos romano konkurso laimėto-
jas turėtų būti paskelbiamas
baigiant sukaktuvinius 1983
metus.

Kad kūrėjai turėtų daugiau
laiko konkursinio romano
rankraščiams paruošti, 1983
metų Dirvos romano konkur-
sas viešai skelbiamas dabar.
Konkurso taisyklės netrukus
bus paskelbtos Dirvoje, o rank-
raščiams pristatyti terminas
yra 1983 m. gruodžio 1 d. Po
tų išskirtinių metų bus vėl grįž-
ta prie įprastinio novelės pre-
mijavimo kasmet, pradedant
1984-aisiais metais.

Dirvos redakcija ir leidejai,
dėkingi mecenatui Simui Ka-
šlioniui už jo gerą širdį ir
dosnią ranką, tikisi gražaus ra-
šytojų dėmesio, kad ateinan-
čius Aušros sukaktuvinius me-
tus galėtume užbaigti nauju,
išliekančios reikšmės turinčiu
mūsų literatūros kūriniu.

Dvidešimt pirmasis Dirvos NOVELĖS KONKURSAS

Mecenatas SIMAS KAŠELIONIS

- **Tema.** Autoriams suteikiama neribojama teisė nove-
lės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.
- **Ilgis.** Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. ma-
šinėlė rašytą, su dvigubu tarpu.
- **Laikas.** Paskutinė rankraščiui įteikti data 1982 m.
birželio 15 d.
- **Adresas rankraščiams siųsti.** Dirva, Novelės konkur-
sas, P. O. Box 03206, Cleveland, Ohio 44103.
- **Paruošimas.** Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai
privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pa-
sirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis už-
rašomas ant pridėdama uždaro vokelio, kuriame
įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir tele-
fono numeris. Vokelis nebus atidarytas nelai-
mėjus.
- **Sąlygos.** Laimėjusiam autoriui bus įteikta mecenato
Simo Kašlionio 600 dolerių premija, Dirva turi
teisę premijuotą novelę be papildomo atlygini-
mo spausdinti Dirvoje ar atskiru leidiniu novelių
rinkinyje.
- **Nepremijuoti rankraščiai.** Gražinami tik autoriams
prašant.
- **Jury komisija** iš trijų narių sprendžia kas premijuo-
tina paprasta balsų dauguma. Jeigu komisija
nųspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė ne-
premiuotina, premija tais metais neskiriama ir
perkeliama į ateinančius metus.

kos lietuvių lėšomis nupirkto
bombonešio 'Lituanica' ir kt.

Sausio pradžioje ALTa iš-
siuntinėjo lietuvių organizaci-
joms, draugijoms ir susivieni-
jimams laiškus, prašydama ra-
šyti laiškus JAV pašto viršininkui,
ar pašto ženklų leidimo
komitetui. Šis ALTOs žygis
mūsų visuomenėje rado gyvą
atgarsį. Įvairios organizacijos
ir pavieniai asmenys išsiuntė
tūkstančius laišku, o Amerikos
Legijono Dariaus-Girėno pos-
tas ir Lietuvos Vyčiai rinko pa-
rašus lietuvių susibūrimuose,
net Chicago vidurmišio gat-
vės.

Tokiai akcijai laikas jau be-
veik baigiasi, nes dalinis 1983
metais išleistų pašto ženklų
sarašas jau yra paskelbtas.
Dėl Dariaus-Girėno pašto
ženklų vis užtikrinama, jog
'bus atkreiptas tinkamas dė-
mesys'. Džiugu pastebėti,
kad ALTOs pastangas žada pa-
remti ir JAV Lietuvių Bend-
ruomenė. Tik vieningi būda-
mi atsieksime didesnius rezul-
tatus. Jei kas dar norėtų pri-
sidėti prie šios akcijos, prašo-
mi tai nedelsiant atlikti.

E. Jasiūnas

Rašykime skubiai prašymus Amerikos Pašto valdybai ir
prašykime, kad ji išleistų sukaktuvinį Dariaus ir Girėno
pašto ženklą. Prašymą pradedame užrašydami:

THE CITIZENS STAMP ADVISORY COMMITTEE
c/o U.S. POSTAL SERVICE
WASHINGTON, D.C. 20260

arba

THE HONORABLE WILLIAM F. BOLGER
POSTMASTER GENERAL OF THE UNITED STATES
WASHINGTON, D.C. 20260

Toliau užrašome — Dear Sir: nurašome tiksliai vieną iš
paduotų 3-jų prašymo pavyzdžių ir pasirašome, pridėdant ir
savo adresą.

Dear Sir:

In 1983 Lithuanians throughout the world, as well as American
Lithuanians, will commemorate the 50th Anniversary of the historic
transatlantic flight of Messrs. Darius and Girenas. During the early
era of aviation, their heroic undertaking blazed the trail for
transatlantic flights. Therefore, I kindly request that the U.S. Postal
Service issue a commemorative postage stamp in recognition of these
two great Americans.

Sincerely yours,

Dear Sir:

In 1933 Stephen Darius and Stanley Girenas, two American
pilots of Lithuanian descent, attempted a transatlantic flight which
originated near the Statue of Liberty in New York. Although they
crashed and never reached their destination, the Freedom Statue in
Lithuania, they had flown more accurately than any others before
them. I kindly request that in 1983 the U.S. Postal Service issue a
commemorative postage stamp in honor of the courageous under-
taking of Messrs. Darius and Girenas in the name of freedom.

Sincerely,

Dear Sir:

In 1933 two American pilots of Lithuanian descent, Stephen
Darius and Stanley Girenas, undertook a dangerous transatlantic
flight which began in New York and tragically ended a few hundred
miles short of their destination, Lithuania. In commemoration of the
50th Anniversary of their historic flight, I kindly request that in 1983
the U.S. Postal Service issue a commemorative postage stamp in their
honor.

Very truly yours,

KANADOS LIETUVIAI

J. Varčius

ATŽALYNO LIETUVISKOS VESTUVES

'Atžalynas' yra Toronto lietuvių tautinių šokių grupė, kuri praeitais metais atšventė savo 10 metų veiklos sukaktį. Prie šios grupės sėkmingos veiklos prisidėjo ne tik jo tėvų komitetas, bet ir Toronto Lietuvių Namai savo patalpomis ir nuolatine finansine bei moraline parama. Atžalynas šiuo metu yra jau subrendęs tautinių šokių vietas, kuris daugelį metų vadovaujamas Silvijos Martinkutės auklėjo mūsų jaunimą lietuviškoje dvasioje, stiprino jų tautinę sąmonę ir reprezentavo lietuvišką kultūrą tarptautiniuose festivaliuose. Tai tautinio auklėjimo mokykla, kuri kiekvienais metais išleidžia į gyvenimą jau subrendusius, sąmoningus lietuvius ir lietuvaiteles, o jų vietą užima mūsų mažieji nuo 6 metų amžiaus.

Kiekvienų metų pavasarį Atžalynas rengia tradicinį koncertą, kurio metu jis pasirodo Toronto lietuvių visuomenės akivaizdoje savo pilno vieneto pajėgumu ir meniškumu. Ir šiais metais šis koncertas įvyko balandžio 24 d., šeštadienį, Lietuvių Namų Mindaugo mėnėje, kuriame dalyvavo apie 400 atžalyniečių rėmėjų, draugų ir svečių. Meninė programa buvo skirtinga, nes pirmą kartą grupės vadovė S. Martinkutė ir jos pagalbininkės - grupių mokytojos Aldona Zanderienė, Vida Dovydaitytė, Vida Javaitė ir Irena Poškutė - šokius įjungė į vaidybą, inscenizavę 'Lietuviškas vestuves'. Vaidybos tekstą paruošė S. Martinkutė, L. Nekrošienė ir V. Stukys. 'Lietuviškas vestuvių' turinys nesudėtingas: piršlybos, kvieslio kvietimas į vestuves, jaunųjų išlydėjimas į bažnyčią, jų sutikimas po su-tuoktuvių, vestuvinės vaišės ir lietuviško kaimo papročiai. Su derinimas visų šių vestuvinio elementų vaidybos ir šokių formoje yra nelengvas vadovams darbas.

Scenos uždangai prasiskleidus, tolimoje pasigirsta lietuviško kaimo dainos garsai, kurių atidžiai klausosi tėvų pora (L. Nekrošienė ir P. Sturmas), prisimindami savo praėjusią jaunystę. Scenoje pasirodo išimylėjusių jauna porėlė, kurią apkalba paskui einančios merginos ir vyrų būrelis. Staiga išiveržia vaikų būrys ir išsi-sklaido salės viduryje. Tai At-

žalyno jauniausieji šokėjai, kurie darniai šoka 'Pavasarelių' ir 'Tabalą'. Jiems pasitraukus jaunių grupė judriai šoka 'Tryptinį'. Tuo pačiu piršlys (E. Pamataitis) scenoje veda derybas su tėvais ir jaunaisiais kurios sėkmingai užbaigiamos 'Piršlio' šokiu. Atvykęs kvieslys (V. Stukys) su krivule visus kviečia į vestuves. Jo kvietimą palydi visų grupių išpildomi šokiai: Voveraitė, Vestuvinė polka ir Aštuonytis.

Antroji dalis pradedama 'Sadutės' šokiu, kurį išpildė 16 mergaičių grupė su nuotaka ir pamerge. Tai liūdnas ir gražus nuotakos atsisveikinimas su savo draugėmis. Išvykstant merginoms, per sceną išiveržia į salę triukšmingas vyrų būrys, ant rankų nešdami jaunąjį ir ritindami alaš statinę. Visus vaišina ir judriai pašoka 'Pakeltkoji'. Grįžusius iš bažnyčios jaunuosius sutinka muzikantai su vestuvių maršu, prasideda vestuvinė puota, kurios metu atžalyniečių visos grupės išpildo tautinių šokių pyne.

'Lietuviškų vestuvių' pastatyme dalyvavo Atžalyno vaikų, jaunučių ir jaunių grupės, iš viso 100 šokėjų, kurie išpildė 13 tautinių šokių. Jiems padėjo 'kaimo kapela', kurioje grojo Regina ir Atis Bankai, Doug Sanford, Aldona Bliskytė ir J. Krikščiūnienė. Tai buvo labai pavykęs pirmasis Atžalyno bandymas tautinius šokius sujungti su vaidyba ir įjungti juos į lietuviškų papročių inscenizavimą. Atžalyniečių pastangos ir darbas buvo įvertintas žiūrovų audringais plojimais.

Atžalyno tėvų komiteto vardu W. Dauginis, iškvietęs į sceną šokių mokytojus ir talkininkus, pareiškė jiems širdingą padėką, o buvusiems aktyviems šokėjams-veteranams įteikė specialias metalines plokšteles su atitinkamais įrašais jų veiklos prisiminimui. Svečiai ir programos išpildytojai buvo pavaifinti skania vakariene, kuriuos aptarnavo jaunieji atžalyniečiai. Tradicinis pavasario vakaras buvo užbaigtas linksmais šokiais su visų širdingiausiais linkėjimais Atžalynui reprezentuoti lietuvių tarptautiniame šokių festivalyje Portugalijos sostinėje Lisabonoje, kurio viena grupė rengiasi išvykti birželio 18 d. ir antroji - liepos 4 dieną

Nuotakos puošimas vestuvėms. Iš kairės: V. Dovydaitytė, A. Dovydaitytė, L. Nekrošienė ir L. Sturmas.

VEIKLIOS LIETUVIŲ NAMŲ MOTERYS

Toronto Lietuvių Namams yra labai reikšmingos pagalbinės organizacijos, kurios yra pagrindinės talkininkės jų veikloje. Viena aktyviausių iš šių organizacijų yra Lietuvių Namų Moterų Būrelis, kuris š.m. gegužės 2 d. LN Mortos salėje turėjo metinį susirinkimą. Dalyvavo apie 30 aktyviausių narių, kurios daugelį metų rūpinosi ir rūpinasi Lietuvių Namų ekonomine geroje ir visuomenine-kultūrine veikla. Susirinkimui vadovavo A. Jankaitienė ir sekretoriavo A. Jucienė. Susirinkusios narės, pasivaikšindamos kavute ir savo sūnėtais pyragaičiais, šeimyniškoje aplinkoje bei nuotaikoje išklause būrelio buvusių pirmininkių L. Novogrodskienės ir B. abromaitienės praėjusių metų veiklos pra nešimus.

Pagrindinė veikla reiškėsi LN tradicinių renginių paruošime: Užgavėnių Karnavalas, Velykų Stalas, Vaiko Diena, Kūčių Vakariene. Buvo surengta meno darbų paroda, virimo kursai jaunoms šeiminiškoms, specialus pobūvis-pietūs šalpos reikalams. Vaidyba kiekvieną mėnesį turėdavo du posėdžius, kuriuose rūpestingai buvo planuojami ir aptariami renginiai. Nepamiršo ir ligonių, kuriuos lankė juos stiprino savo nuoširdumu ir moraline parama.

Išrinkta nauja 11 narių valdyba: B. Abromaitienė, G. Butkienė, S. Ciplijauskienė, A. Jucienė, P. Jankaitienė, B. Romeikienė, B. Norkienė, L. Pocienė, S. Romeikienė, I. Zemaitienė ir T. Zaleskienė. Revizijos komisija - K. Butkienė, A. Jankaitienė ir L. Matulevičienė. Dvi valandas užtrukusį jaukų susirinkimą užbaigė narės L. Mačionienė ir A. Jucienė, jautriai padėklamavę keletą eilėraščių.

KANADOS LIETUVIŲ FONDO VEIKLA

S. m. gegužės 2 d. Toronto Lietuvių Namų Gedimino pilies mėnėje buvo sušauktas Kanados Lietuvių Fondo metinis susirinkimas, kuriame dalyvavo 48 nariai, atstovavę 174 balsus. Pirmininkavo Fondo tarybos pirm. inž. H. Lapas, atidarymo kalboje pareiškęs padėką buvusiam ilgame-

Toronto LN moterų būrelio narės diskutuoja vykstančio renginio reikalus: G. Butkienė, B. Abromaitienė, L. Pocienė ir S. Ciplijauskienė.

čiui tarybos pirm. dr. A. Pacevičiui, kurio pastangomis Fondo kapitalas pasiekė arti pusės milijono dolerių. Pagrindinius pranešimus apie KL Fondo 1981 m. veiklą padarė valdybos pirmininkas inž. E. Cuplinskas, tarybos pirmininkas inž. H. Lapas ir išdininko vardu - buhalteris V. Bačėnas. 1981 m. gruodžio 31 d. Fondas turė \$529,015.77. Toronto, Montrealio ir Hamiltono lietuvių bankeliuose deponuota \$245,740.81. Kanadiečių finansinėse įstaigose investuota \$283,274.96. Pagrindinį kapitalą sudaro narių įnašai \$435,127.27 ir Kojelaičio fondas stipendijoms \$33,248.75. Liko dar nepaskirstytų pajamų \$60,639.75. Palūkanų ir kitų pajamų buvo gauta \$73,406.44. Organizacijoms

paremti išmokėta \$20,600. Vykusiose diskusijose buvo paliesti investavimo reikalai. Kai kurie nariai reiškė nuomonę, kad Fondo pinigai turi būti investuojami lietuvių bankeliuose. Valdybos, tarybos ir investavimo komisijos nariai aiškino, kad investavimas kanadiečių finansinėse institucijose davė apie \$10.000 pelno daugiau, nes jos mokėjo aukštesnes palūkanas. Buvo padaryta pasiūlymų pakeisti KLF susirinkimų tvarką ir atitinkamai pertvarkyti statutą. Iš diskusijų išryškėjo, kad Fondo valdyba ir taryba rūpestingai tvarko finansinius reikalus, siekdami gauti daugiau pajamų ir paremti veiklą. Susirinkimas, užtrukęs pusantros valandos, užbaigtas Lietuvos himnu.

Atžalyno jaunųjų mergaičių grupė šoka Sadutė. B. Tarvydo nuotr.

Lietuvių Namų moterų būrelio seketas dainuoja. Iš kairės: V. Siminkevičienė, A. Jankaitienė, A. Skilandžiūnienė, A. Jucienė, L. Mačionienė ir D. Dargienė. V. Bubelio nuotr.

Rašo pagrindžio leidinys 'Aušra'

KURIUO KELIU?

Žvilgsnis į Lietuvos dvasininkiją

Artėja visai tautai nepaprastai svarbus ir reikšmingo įvykio — Lietuvos krikšto 600 metų — jubiliejus. Daugiau nei pusę tūkstantčio metų lietuvių tauta eina po Kristaus vėliava, žengia su visa Europa, naudojasi Vakarų krikščioniškos kultūros vaisiais, dalyvauja šios kultūros kūrimė. Per šį laikotarpį tauta pergyveno daug linksmų ir liūdnu, šviesių ir tragiškų įvykių. Spindėjo garbės viršūnės ir dejavo tamsiose nevilties bedugnėse. Didžiavosi galinga valstybė ir nešė žeminantį svetimųjų jungą... Visai vingiavo istorijos kelias, įvykiai keitė įvykius, bet šviesiais ir sunkių nelaimių metais tautos sąžinė, jos dvasinių jėgų, jos ištvermės šaltinis buvo Lietuvos Katalikų Bažnyčia. Tautos džiaugsmas buvo jos džiaugsmu, tautos skausmas — jos skausmu. Ji su tauta ėjo į pergales ir į sunkius bandymus. Ji padėjo tautai šių pergalių siekti ir išlaikyti bandymus, vedė į naujus laimėjimus. Tauta kartais atsikeldavo tiesiog iš svetimųjų paruošto kapo. Be Bažnyčios, be tautai įdiegto gilaus religingumo ir įskiepytos aukštos moralės šiandien gal jau nebūtų mūsų tautos, arba ji būtų toli gražu ne tokia, kaip dabar. Bažnyčios nuopelnai tautai į jos kultūrai akivaizdūs ir nepaneigiami.

Tačiau, žvelgdami į krikščioniškąją Lietuvos istorijos laikotarpį ir aiškiai matydami, ką Bažnyčia, jos mokslas, jos skelbiamas tikėjimas davė tautai, kaip išugdė prigimtasias lietuvių būdo, jo charakterio savybes, kaip ji net paprastą, neraštingą kaimietį padarė

tauriu žmogumi, dažnai dvasios milžinu, visa tai matydami ir įvertindami, negalime nepastebėti ir to, ko tautai nedavė kai kurie jos vadai, hierarchai. Praeities klaidomis, apsileidimais ar silpnybėmis šiandien naudojasi ateistinė propaganda, visa tai dar išpūsdama, iškreipdama ir sukarikatūruojama. Ne visados ir ne visi dvasininkai buvo be priekaištų. Ne tik Bažnyčios priešai pastebi, kad nemaža dvasininkų nepakankamai siejo lietuvių kalbos teisėmis Bažnyčioje. O pasididžiavimo jausmą tolimos praeities aukštais Bažnyčios kunigaikščiais kelia jų kovos su pasauliniais kunigaikščiais dėl dvarų ir privilegijų. Ne šviesiais tautos pavyzdžiais ėjo tie dvasininkai, kurie, plintant protestantizmui, paliko Bažnyčią ir puolė į jo grėbį. Tada ir liūdnesį sukėlė tie vyskupai ir kunigai, kurie juodžiausiais rusų priešpaudos laikais, tautai kovojant mirties ar gyvybės kovą, pažemintai šliaužiojo prieš carą ir jo valdininkus... Tokių ir panašių faktų, deja, negalime išbraukti iš garbingos savo istorijos. Ir išdaviko ženklų paženklintieji lieka tautos istorijoje, lieka, kaip jos gėda ir kaip perspėjantieji ženklai ateičiai...

Tautos gyvenime pačio reikšmingiausio įvykio jubiliejų sutinkame itin sunkiu ir pavojingu laikotarpiu. Galbūt net pačiu sunkiausiu ir pačiu pavojingiausiu, nes tiek tauta, tiek jos Bažnyčia vėl pastatyta prieš dilemą: žūti ar būti. Neužsimerkime prieš grėsmingą tikrovę: tautai tikrai

Iš pageltusių albumo lapų... Vaizdas per Nemuną į Kauno prieplauką. Krante matoma Vytauto bažnyčia. Nuotrauka daryta apie 1925 m.

gresia mirtinas pavojus. Užtenka pasidairyti aplinkui ir tuoj pamatysime, kiek mažesnių tautų šiandien Tarybų Sąjungoje miršta tikrąja to žodžio prasme. Po tariamos tautos draugystės bei suartėjimo priedanga vyksta baisus ni veliacijos ir asimiliacijos procesas. Nereikia toli dairytis. Pažvelkime tik į kaimyninę Baltarusiją, kurios sostinėje jau nėra baltarusiškų vidurinių mokyklų, kur vietos įstaigose darbuotojai net bijo kalbėti baltarusiškai, kad nebūtų palaikyti nacionalistais. Be to, dvasinės kultūros vietoje moraliniai įvairių tautų griuvėsiai, pasileidimas ir alkoholizmas... Riedame į bedugnę, į tautos degeneraciją ir mirtį.

Bet nužudant tautą, pirma reikia numarinti jos tikėjimą. Reikia pirmiausia pasmaugti Bažnyčią. Šią baisią tiesą mes kartais gal ir užmirštame. Bet ją labai gerai įsimena Dievo ir tautos priešai. Įsimena ir vykdo gudriai, užmaskuotai, metodiškai. Tačiau Bažnyčia stiprėja apšlakstyta savo kankinių krauju. Jos vaikų kančios ir ištvermė didina jos galią ir jos žavęsi.

Šitai priešas taip pat žino. Todėl dabar ją stengiasi pasmaugti tyliai nejučiom, uždusinti jos pačios vaikų rankomis.

Pažiūrėkime, kas šiandien pas mus dedasi. Ilga, atvira ir įžūli kova norimų rezultatų nedavė. Baisus ateistinių paskaitų, knygų, brošiūrų, straipsnių, filmų, plakatų ir kitos propagandinės medžiagos srautas tikėjimo iš žmonių sąmonės neįsplovė ir jų sąžinės purvais neužpylė. Dvasininkų suėmimai, teismai, trėmimai nepadėjo. Kunigų šmeižtai savo tikslo nepasiekė — tikinčiųjų nuo jų ganytojų neatskyrė. Atviras puolimas ir atviras teroras nedavė to, ko galingieji ateistai norėjo ir tikėjosi. Dargi priešingai — prasiėjo atgimimas, tikintieji su s i orientavo, padrąsėjo, ėmė kelti savo skriaudas ir reikalauti savo teisių. Vis daugiau jaunimo ėmė atvirai reikšti savo įsitikinimus.

Tačiau ateistinė valdžia Bažnyčioje apčiuopė vieną silpną vietelę — kai kurių dvasininkų bailumą, charakterio minkštumą, nuolankumą, kančios ir aukos baime, norą prisitaikyti, laviruoti, iškilti... Šituo jie bandė naudotis visą laiką, bet ypač intensyviai ėmė spausti ir išnaudoti dvasininkiją, kai kitos priemonės nepasiteisino. Rugienis daužė kumščiu į stalą ir grasino straipsniais. Tumėnas ėmė meilintis ir nuo aukšto kalno rodyti žemiškąsias karalystes. O kai atsiranda kandidatų parklupti ir išgarbinti — šėtonas suaktyvėja. Dvasininkų pagalba turėjo būti suklaidintas net Vatikanas į vyskupų vietas turėjo patekti ateistams nuolaidūs ir paklusnūs kunigai. Kandidato į vyskupus tinkamumo laipsnis pasidarė tiesioginiai proporcingas jo paklusnumo ateistų užmačiom laipsniui. Kunigų ir klierikų verbavimas slaptaim darbui saugumė, viliojimas pažadais (geresnėm parapijom, ramesniu darbu, kelionėm į užsienį ir t.t.),

jų kiršinimas, stropesnių kunigų apšaukimas ekstremistais ir skaldytojais — seniai su nerimu buvo stebimas Lietuvos tikinčiosios visuomenės, ypač inteligentijos. "L. K. B. kronika" — ne tik vieno kunigų nuopelnas, kaip skelbia, o gal ir galvoja saugumas ir ateistai. Tai visos Lietuvos Bažnyčios šauksmas, visų tikinčiųjų bendros pastangos. Šimtai įvairių skundų, pareiškimų ir šimtai tūkstančių parašų — tai ne kunigų darbas (kunigai labiau stebimi, daugiau sekami, kai kurie iš viso negalėjo niekur prisidėti). Tai galingas ir vis drąsėjantis tikinčiųjų pasauliečių protestas prieš jų teisių varžymą. Ir šio protesto, šio pakilimo jau nepasiseks sulaikyti ir užgniaužti.

Tačiau tikintieji negali būti atitrūkę nuo savo ganytojų, negali eiti atskirai, o ypač prieš jų valią. Todėl labai suprantamas vis didėjantis tikinčiosios Lietuvos susirūpinimas savųjų kunigų laikysena ir jų elgesiu. Neabejingieji tikėjimui — neabejingi ir savosios dvasininkijos reikalams. Jiems ne visviena, kaip elgiasi jų ganytojai. Į kunigą jie žiūri su pagarba ir su pasitikėjimu. Ir su reikalavimu pateisinti šį pasitikėjimą. Bailiai, kolaboracionistai, klusnūs ateistinės valdžios įrankiai šios pagarbos ir šio pasitikėjimo negali tikėtis. Tenegalvoja vyskupai, vyskupijų valdytojai ir kunigai, kad mes, pasauliečiai tikintieji, nieko nežinome ir nenujaučiame, kas dedasi vyskupijų kurijose, parapijų klebonijose, kunigų seminarijose ar Anilionio kontoroje. Nemažai žinome ir gerai orientuojamės. Žinome ir tuos kunigus, kurie palūžo po saugumo letena ir padėjo parašėlių... Suprantame, užjaučiame, kai kada pateisiname, bet laikome nenormaliu dalyku. Matome ir tuos, kurie, ausis suglaudę, ramiai tūno, užmerkia akis net prieš skaudžiausius įvykius, bijo pasakyti savo

(Nukelta į 6 psl.)

AMBER TRAVEL SERVICE

GREITAS IR ASMENIŠKAS

PATARNAVIMAS

Tvarkome keliones (pavieniems asmenims ir grupėms) po Ameriką ir į užsienį —

LĖKTUVU - LAIVU - TRAUKINIU - AUTOBUSU

Taip pat sutvarkome viešbučių rezervacijas, ir užsakome mašinas nuomavimui.

Dėl informacijų ir rezervacijų, skambinkite ar rašykite:

11745 Southwest Highway
Palos Heights, Illinois 60463

Vida Kriauciūnaitė-Jonušienė
Savininkė

Tel. 312-448-7420
312-785-9393

Kuriuo keliu?

(Atkelta iš 5 psl.)

nuomonę, rūpestingai atrinkinėja žodžius pamoksluose... Ir vis todėl, kad būtų "geri", kad neušitrauktų valdžios nemalones... Su skaudančia širdimi stebime kai kuriuos vyskupus ir vyskupių valdytojus, kurių didžiausias rūpestis... kaip nors neužrūstinti valdžios, kurie "diplomatinio" lankstumu daugiau pasitiki nei Dievo Apvaizda. Su gailėsčiu pasižiūrime į tuos klebonus, kurių bažnytėlės apleistos ir apšepę, o klebonijos blizga... Daug ką matome, daug ką žinome, daug ką suprantame ir net pateisiname. Tik negalime pateisinti vieno — besaikio nuolaidžiavimo ateistinei valdžiai, Bažnyčios griovimo savo pačių rankomis, o ypač puolimo tų savo brolių, kurie pasuko aukos keliu, kurie rizikuodami savo laisve ir gyvybe, ėmė ginti gyvinius Bažnyčios ir mūsų, tikinčiųjų, reikalus. Už pagalbą ateistinei valdžiai griauant Bažnyčią iš vidaus, už idealistų kunigų apšaukimą ekstremistais ir skaldytojais — istorija nedovanos! Jei ir toliau juoda bus vadinama balta, o balta — juoda, jei besiaukoją už Bažnyčios ir tautos reikalus kunigai bus bandoma diskredituoti — gali tekti prabilti patiems pasauliečiams, prabilti garsiai ir atvirai apie kunigus kolaborantus, jų bailių nuolaidžiavimą, jų susirūpinimą pirmiausia savo asmens saugumu ir savo reikalais, Bažnyčios reikalus paliekant paskutinėje vietoje. Iki šiol buvo tylima ne dėl nežinojimo ar nesiorientavimo, bet nenorint nešti šiukšlės iš savo namų. Į silpnesnius, bailesnius ar palūžusius dvasininkus žiūrime kaip į nelaimingus savo brolius, svyruojančius ar suklupusius po sunkia našta. Mes, tikintieji pasauliečiai, irgi daug kur neišlaikome istorijos duoto bandymo. Mes irgi palūžtame ir suklumpame. Dažnai nedrįstame ar nesugebame ištiesti pagalbos ranką ujamam ir persekiojamam savo ganytojui. Todėl būtume neteisūs ir negarlingi, jei tik smerktume savo dvasios vadus. Tačiau, kai matome, kad tie vadai ima mus vesti ne Kristaus, bet ateistų nurodytu keliu — tylėjo irgi neturime teisės. Ateistinei valdžiai išnaudojant kai kuriuos kunigus klaidingai informuoti Vatikaną apie Lietuvos Bažnyčios reikalus, tikintiesiems iškyla pareiga susirasti priemonių, kad ir jų informacija pasiektų užsienį ir Vatikaną.

Mes nenorime ir negalime laukti, kad Lietuvos Bažnyčią ištiktų Rusų stačiatikių Bažnyčios likimas.

Dabar jau patys rusų tikintieji inteligentai mato, kad jų Bažnyčia pavergta iki negalimybės, kad hierarchija virtusi tik ateistinės valdžios klusniu įrankiu. Solženicyno žodžiais tariant, rusų Bažnyčios krūtinę slegia kapo akmuo.

Kapo akmenį ateistinė valdžia nori užristi ir ant Lietuvos Katalikų Bažnyčios. Užristi kai kurių jos ganytojų rankomis. Pačius ganytojus padaryti bailiais ir klusniais jų valios vykdytojais, kokiais yra daugumas stačiatikių aukštųjų dvasininkų. Todėl su džiaugsmu ir pritarilymu Lietuvos tikintieji sutiko Tikinčiųjų teisėms ginti Komiteto įsikūrimą. Visi Lietuvos tikintieji už jį meldžiasi ir nuoširdžiai linki sėkmės tokiam svarbiame ir reikalingame darbe. Bet štai nustebe sužinoje, kad kai kurie net atsakingi dvasininkai, klysdami ar valdžios įstaigų spaudžiami, ima pulti Komitetą ir jo narius. Tai nusikalstamas ir nedovanotinas nuolaidžiavimas griauant Lietuvos Bažnyčią ir ardant jos vienybę. Juk visi aiškiai matome, kad suskaldyti Bažnyčią stengiasi ateistai, o ne Tikinčiųjų teisėms ginti komitetas. Nuolaidžiavimas valdžiai, kabinėjimasis už kiekvieno jos pasiūlymo — dar nėra vienybės palaikymas, bet tik lindimas gilyn į apleistų paruoštas pinkles savo interesų apsaugos vardan.

Saugumas labai nori Komitetą sunaikinti. Bet prieš tai reikia jį sukompromituoti, izoliuoti, paversti kažkokių nenuoramų ir išsišokėlių būreliu. Ir labai labai nori, kad čia jam padėtų ateistų peršamos tarios: "vienybės" šalininkai. Jiems reikia, kad prie Komiteto pasmaugimo prisidėtų ir kai kurių Lietuvos Bažnyčios vadovų rankos... Vis dėlto nesinori tikėti, kad tokiam aiškiai juodam darbui atsirastų talkininkų...

Pastaraisiais metais Lietuvoje siautėja tamsus, paslaptinis teroras, vykdomas naktį banditų-chuliganų rankomis (nors už jų pe-

Stasio Maziliausko knyga 'Merkelis Giedraitis' perskaičius

Stasys Maziliauskas parašė istorinį veikalą apie Merkeli Giedraitį. Knygą jis skiria keturių šimtų metų Vilniaus universiteto jubiliejui paminėti. Veikalas yra turtingas istoriniais žymiaisiais asmenimis, duodamas gan gražią geneologiją, susijusią su Giedraičių giminės istorija.

Skaitant knygą pasigendi tuoju to, kuo knyga pavadin-

čių, be abejo, stovi kovingieji ateistai ir saugumas). Plėšiamos bažnyčios, išlaužiami tebernakuliai, išniekinamas švenčiausias Sakramentas, kankinami ir žudomi kunigai. Visa tai daroma su šėtoniška neapykanta ir žiaurumu. Šitas teroras turi aiškiai ideologinį pobūdį ir siekia labai konkretaus tikslo: įbauginti tikinčiuosius, ypač kunigus. Tačiau pirmasis teroro smūgis teko tiems kunigams, kurie anksčiau buvo moraliai terorizuojami, kurie dėl šventos ramybės nusileido saugumui, nors bandė jo užduoti nevykdyti. Žinoma, "neklusniusius" už tokį "nevykdymą" saugumas ir pasistengė pamokyti savo pagalbininkų iš nusikaltėlių pasaulio rankomis. Tai pamoka ir įspėjimas, kad "neik su velniu riestauti"...

Įvairūs saugumo metodai, turtinga jo patirtis. Žiaurus nakties teroras — tik vienas iš jo veiklos būdų. Suaktyvėjo ir kitos, priešingos, "švelnios" ir "kultūringos" priemonės. Vėl dedamos pastangos įtikinti Vatikaną priimti valdžios numatytus kandidatus į vyskopus. Čia veikiama atsargiai ir delikatai. Kviečiami talkininkai nuolaidesni vyskupai ir kurijos. Pinklės rezgiamos tikrai gudriai. Bet ar pasiseks šitos ir kitos užmačios — daug priklausys ir nuo mūsų dvasiškios budrumo, principingumo ir ištvermės.

Dieve, padėk, kad šito jiems nepritrūktų!

Pasaulietis

1981 m. rugsėjis.
(Aušra Nr. 26-68)

ta, nes duodama tiek istorinių asmenų ir pačios istorijos, kad kyla klausimas, kam parašyta knygos pavadinimas - MERKELIS GIEDRAITIS, kai rašoma daugiau apie anų laikų istorines figūras ir istoriją, tik ne apie patį Merkeli Giedraitį. Bet nuosekliai prieinama ir prie paties Giedraičio su plačia jo aplinkos istorija, o ir paties Giedraičio biografija.

Veikalas labai paryškina anų laikų Lietuvos istorijos ir įvykių, ir vadovus. Nors veikalas parašytas beletristiniu stiliumi, visvien jis idomus tiems, kurie gerokai susipažinę su Lietuvos istorija. Skaitant veikalą ne istorikui, pravartu pasiskaldyti anų laikų Lietuvos istorijos puslapius. Man - ne istorikui - nuostabu, iš kur autorius rado tiek medžiagos aprašyti taip intymiai istorinių asmenų pasikalbėjimus. Tai labai apsiskaichiusio asmens žymus darbas. Iškeliant Merkeli Giedraičio asmenybės bruožus, jo mokslus Vakarų Europos suprotestantėjusiose mokslo institucijose, jo kalbų žinojimą ir tolimesnį jo gyvenimo kelią protestantizmu kunčuliuojančioje Europoje, o ir Lietuvoje, idomu sekti jo kryptį į katalikybės žymūnus. Veikale išryškinta ir vyskupo Protasevičiaus asmenybė. Krinta dėmesin vyskupo Merkeli Giedraičio labai atsargus taktas su protestantais kalvinistais. Paskirtas Zemaitijos vyskupu, susidūrė su didžiuliais sunkumais su iš Lenkijos stipriai infiltruotu kalvinizmu.

Idomus yra Kelmės klebonas kunigas Benediktas Katariskis su jo, dėl Uršulės nukunigėjimo, psichologija. Uršulės gražiosios lyties nuoširdumas ir abipusė meilė taip sumaišė kuną Katariskį, kad jis susimaišė iš viso ir religijoje. Išbėgo pas kalvinistus. Tiek

pats kunigas Katariskis, tiek ir Uršulė, pateko į gyvenimo nelaimės. Jos biografija baigiasi su jos šokimu nusiskandinti į vandens gilynę, iš kur išsigandusi mirties - išplaukė ant kranto su šlapiais drabužiais. Su šiais šlapiais drabužiais baigiasi Uršulės biografija tolygia nuotaika, kaip Putino Altorių Sešeliuose kunigo Vasario Suvalkijos parapijoje, kur, bėgdamas nuo fronto, po trenksmo atsigręžęs jis pamatė virstantį bažnyčios bokštą. Su tuo bokšto nuvirtimu tarsi nusviro į praeitį visas Vasario toje parapijoje praleistas gyvenimas, kuris ar necharakterizavo vėlesnę jo nukunigėjimo eigą... Ir Uršulės gyvenimo tolimesnis likimas palydimas jau tik su šlapiais drabužiais..

Trumpame šios knygos įvertinimo paminėjime reikia pripažinti Stasį Maziliauską talentingu rašytoju. Kalba labai sklandi, lengva skaityti, skaitant nepailsti. Knygą idomu pasiskaityti net ir su Lietuvos istorija mažai, arba ir visai nesusipažinus. Jos skaitymas tik paskatins nežinantį Lietuvos istorijos ta istorija susijdomauti. Perskaitęs knygą ėmiau skaityti knygoje minimų laikų istorijos dalį Sapokos istorijoje. Joje Merkeli Giedraičio tik vardas tepaminėtas. Dabar jau bus idomu man pasižiūrėti apie Merkeli Giedraitį ir kituose apie jį šaltiniuose, kurie išvardinti, kaip Ivinskio, lietuvių enciklopedijoje.

Knyga rekomenduotina pasiskaityti.

Stasys Maziliauskas. MERKELIS GIEDRAITIS. Žemaičių vyskupas, kunigaikštis, Vilniaus akademijos protektorius, ir jo ypatingi laikai. Keturių šimtų metų Vilniaus Universiteto Jubiliejui. Kaina nepažymėta.

Kun. A. Petrauskas

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS
MARQUETTE FUNERAL HOME

TRYNS MODERNIŠKOS KOPLYČIOS

2533 West 71 St., Chicago, Ill.

1410 So. 50th Ave., Cicero, Ill.

Tel.: 476-2345

AIKSTĖ AUTOMOBILIAMS STATYTI

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA**
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKE — ĮSITIKINSITE.

CHICAGOS LIETUVIAI

Antanas Juodvalkis

Grandinėlė šoka ir dainuoja Chicagoje

PLJS Ryšių centro seminarų komisija š.m. gegužės 8 d., Marijos mokyklos auditorijoje, Chicagoje surengė lietuviškų liaudies šokių ir dainų koncertą, kurį išpildė clevelandiške Grandinėlė ir solistė Aldona Stempužienė-Svedienė. Programą, pavadintą 'Nuo Sudaužtinio iki Kupolinio', suskirstė į tris dalis: senovinius šokius, stilizuotus šokius bei jų kūrybos pradžią ir lietuviškus šokius - sceninio meno kūrinius.

Programą pradėjo solistė Aldona Svedienė Pamerkių apylinkės daina 'Vai tu eglala, o Grandinėlos jaunimas pašoko Plukščiukėlį (Ylakių apyl.), Marcele (Rietavo), Našlį (liaudies žaidimas), Sudaužtinį Jonkelį (žemaitiškas liaudies šokis) ir padainavo: Zaselės girga (Kaišiadoriai), Plauk lai velis Nemunan (liaudies daina). Pirmąją programos dalį užbaigė solistė Aldona, padainavusi liaudies dainą 'Močiu te miego noriu', o Grandinėlė pašokusi Gervečių kadrilį.

Antroji dalis buvo skirta stilizuotiems šokiams ir jų kūrybos pradžia. 1935 metais Lie-

tuva dalyvavo tarptautinėje liaudies šokių šventėje Londone ir buvo labai palankiai įvertinta. Šis įvertinimas paskatino daugiau domėtis kaimo žmonių šokamais šokiais. Per keleris metus buvo atliktos naujos šokių stilizacijos, sukurtos originalios šokių kompozicijos. Šioje dalyje jaunimas pašoko: Blezdingėlę (1941 m.) Jonkelį (1937), Kubilą (1935), Rugučius (1939), Malūnėlį (1936), Oželį (1945) ir Aušrelę (1943).

Trečioje dalyje parodė senovinius šokius, pritaikytus scenai ir papildytus muzika. Grandinėlė pašoko Kepurinę, Rokiškio kadrilį, Sadutę, Rezginelę, Dovanų šokį ir suktinį, o solistė Aldona Svedienė padainavo iš F. Bajoro vestuvinė dainų ciklo - Sėjau rūtą, Oi kasela ir Aš kelaliu važiuau.

Programą užsklandė solistė Aldona Stempužienė-Svedienė ir Grandinėlės jaunimas, dainuodami pašokę Kregždutę, Džigūną ir Kupolinį.

Susirinkę žiūrovai, kurių buvo bemaž pilna auditorija

Sol. Aldona Stempužienė-Svedienė su Grandinėlės šokėjomis: Audra Puškoriūtė, Asta Puškoriūtė, Vilija Pažemytė ir Daiva Petukauskaitė-Madjar. J. Carlos nuotr.

(pilna tūkstantinė), labai šil-tai priėmė ansamblio pasirodymą ir negailėjo katučių nei šokėjams, nei solistei. Kupolinį net turėjo pakartoti.

Ansambliui įteikta pora krepšių gėlių, o solistė apdovanota keliomis rožių puokštėmis. (Nors vieną gėlytę reikėjo įteikti ir ansamblio dirigentei.)

Aptamsintoje salėje sunku skaityti programą ir susigaudyti koks šokis šokamas, todėl pravertė pranešėja, antroje dalyje paaikškindama kiekvieną šokį ir jo istoriją. Gaila, kad tik tuo programos punktu pranešimai ir pasibaigė. Pranešėja buvo viena iš Grandinėlės šokėjų, kurios vardo neteko sužinoti, o buvo labai smagu klausytis jauno ir raiškaus balso, taisyklingai ir aiškiai lietuviškai skambančio. Grandinėlė sudaro vienalytį, tvarkingais ir puošniais tautiškais rūbais apsirengusį meninį vienetą. Judesiai bei apranga pritaikyta šokių perijodams ir paliko labai gerą įspūdį.

Atskirai tenka paminėti 8 puslapių programą, į kurią sutelkta daug geros ir reikalingos informacijos. Liudas Sagys yra Grandinėlės vadovas, choreografas, šokių pritaikytojas bei programos sudarytojas. Antras labai svarbus Grandinėlės narys yra muzikinės dalies vadovė ir dirigentė Rita Kliorienė. Trečias, ne mažiau svarbus asmuo, yra reikalų vedėja Aleksandra Sagiene. Svarbų ir labai reikšmingą darbą atlieka valdyba - Vilija Pažemytė, Daiva Petukauskaitė ir Rūta Staniškytė, talkinama globėjų komiteto, kurių pirmininkė yra Birutė Skrinkienė.

Grandinėlės ansamblį sudaro 30 šokėjų - 19 mergaičių ir 11 berniukų, 6 muzikantai diriguojami Ritos Kliorienės, ir daugelio talkininkų bei rėmėjų. Ansamblis yra iškylęs į pirmąjančias eiles, gavęs pri pažinimą iš Ohio valstijos už vertingą įnašą į etninę kultūrą ir gavęs piniginę paramą.

Finansiniai šios programos paruošimą ir vykdymą yra parėmus Lietuvių Fondas, Elizabeth Ring Mather ir William Gwin Mather fondas (Vincas Apaniauskas pastangomis) ir National Endowment for the Humanities.

Paskutiniame programos puslapyje yra sutelkta plati

informacija apie lituanistikos seminarą, ruošiamą nuo 1974 metų. Į seminarą priimami baigę vidurines mokyklas jaunuoliai ar studentai, gerai mokantys lietuvių kalbą, pasiryžę ištverti universitetinio lygio kursuose.

Devintasis lit. seminaras įvyks š.m. rugpiučio 8-22 dienomis jėzuitų rekolekcijų namuose, netoli Akrono, Ohio. Seminaro mokestis vienam asmeniui yra 260 dol., į kurį įeina registracija, maistas, nakvynė ir dauguma mokymosi priemonių. Norintieji gali gauti įskaitas Kent universitete. Informacijos reikalais kreiptis - Lituanistikos Seminaras, 5620 So., Claremont Ave., Chicago, IL. 60636.

KONCERTAS

Jaunimo Centro pavasarinis koncertas įvyks š. m. gegužės 23 d. (sekmadienį).

3 val. p. p. Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

Programą išpildo Chicago operos choras, diriguojamas muziko Alvydo Vasaičio. Bilietai gaunami Vaznelių prekyboje ir pas valdybos narius.

Po koncerto bus vaišės, į kurias bilietus reikia įsikyti iš anksto ir rezervuoti vietas.

Artėja vasaros metas kada Jaunimo Centro veikla sumažėja ir yra gera proga ją perdažyti, paremontuoti, aptvarkyti, bet tiems darbams atlikti reikia lėšų. Šio koncerto pelnas įgalins vadovybę daugelį darbų atlikti jei mes atsilankysime į koncertą. Jaunimo Centras yra lietuviškos veiklos centras, gražiai tvarkomas valdybos, pirmininkauja m o s Irenos Kriaučeliūnienės.

Liudas Sagys, Grandinės vadovas, su Rita Kliorienė, orkestro dirigente. J. Carlos nuotr.

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

St. Anthony
Savings & Loan Association

1447 South 49th Court • Cicero Illinois 60650

10 South 660 Route 83 (At 92nd St.).

Willowbrook, Ill. 60521

Phones: Chicago: (312) 242-4395

Cicero: (312) 656-6330

Willowbrook: (312) 789-0777

ESLIC

Joseph F. Gribauskas
Executive-Secretary

Dennis N. Gribauskas
Senior Vice-President/
Willowbrook Manager

Open Mon., 9-8; Tues., Thurs., Fri. 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.

"Amber Holidays"

1982 M. ESKKURSIJOS Į LIETUVĄ

iš BOSTONO ir NEW YORKO

Maskva/Vilnius:

gegužės 24 — \$1135.00	rugpiučio 4 — \$1135.00
birželio 2 — \$1135.00	rugpiučio 18 — \$1350.00
birželio 16 — \$1135.00	(su Ryga)
liepos 5 — \$1165.00	rugsėjo 6 — \$1171.00
liepos 19 — \$1135.00	rugsėjo 15 — \$1045.00
	rugsėjo 27 — \$1082.00
	spalio 6 — \$ 995.00
	gruodžio 27 — \$ 995.00

Prie šių grupių galima jungtis iš VISŲ AMERIKOS IR KANADOS MIESTŲ, su papildomu mokestiu. Grupės lydės vadovai.

Registracijos ir informacijos reikalu kreipkitės į:

TRANS-ATLANTIC TRAVEL SERVICE, INC.

393 West Broadway

P. O. Box 116,

South Boston, Mass. 02127

Telefonas: (617) 268-8764

Norintiems atsikviesti gimines atostogoms — sutvarkome dokumentus.

Įstaigai vadovauja:

ALDONA ADOMONIS ir ALBINA RUDZIŪNAS.

Registered Ohio Travel Agent #TA0324

BOSTONO LIETUVIAI

Gegužės 1 d. South Boston High School auditorijoje matėme iš Chicagos atvežtą 'Mėnulio užtemimą'. Tiesa, jo autorius rašytojas humoristas Antanas Gustaitis yra mūsiškis, nuo pat pirmos dienos Amerikoje gyvenęs So. Bostone.

'Mėnulio užtemimas' yra tragikomedija. Joje vaizdujami, sakykime, du pasauliai. Vienas yra pastovus, moralus, gal net perdėta moralus, kas

labai tinka komedijai. Kitas - iškrypes, pasileidęs, hypiškas, parodantis šių dienų morale su visais jos iškrypimais.

Vaidina - Jonas Kelečius, Laima Lapinskienė, Bernardas Prapuolenis, Violeta Karosaitė, Rasa Kaminskaitė, Viktoras Radvila, Edvardas Sulaitis, Laima Sulaitytė, Audrius Viktora, Aras Lapinskas, Daiva Viktoraitė. Choreografija - Violetos Karosaitės, dekoracijos - Jono Kelečiaus, režisavo ir muziką atrinko bei pritaikė - Darius Lapinskas. O apšvietimas tai jau bostoniškių - Antano Bačiulio ir Romo Sležo.

Jonas Kelečius, Laima Rastenytė-Lapinskienė ir Bernardas Prapuolenis savo vaidmenis atliko puikiai, sakykime, lyg jie scenoje būtų gimę ir joje gyventų - ypatingai Jonas Kelečius.

Sį vaidinimą pakvietė Lietuviškos Skautijos Fondo valdyba. O į salę susirinko labai daug publikos, ko Bostone jau senokai nebuvo.

GRAZIAI PAMINETA LIETUVĖ MOTINA

S.m. pirmas gegužės sekmdienis, kaip ir būdavo Lietuvių Moterų Federacijos Bostono klubas surengė Motinos Dienos minėjimą. Sv. Petro lietuvių parapijos bažnyčioje 10 va. ryte buvo atšautos Sv. Mišios motinų intencija.

Minėjimas vyko 3 val. p.p. Tautinės S-gos namuose, So. Bostone. Minėjimą pradėjo moterų klubo pirm. Elena Vasyliūnienė. Poetas Stasys Santavaras kalbėjo apie visų mūsų brangiausią asmenį - motiną. Po trumpos paskaitos paskaitė savo poezijos.

Smuikininkas Izidorius Vasyliūnnas, akompanuojant komp. Jeronimui Kačinskui, pagrojo specialiai parinktus dalykus.

Onos Ivaškienės du mažieji šokėjai - Rebeka Kalinauskaitė ir Vilius Vidugiris - pašoko suktinį ir klumpakojį, o Daina Budreckytė (gal 4 ar 5 metų) padeklamavo 'Rudnosiu-ką'.

Visų nustebimui, šimtmetis Jonas Kasmauskas, iš Floridos, per Oną Vileniškienę atsiuntė 100 dol. Motinos Dienos išlaidų padengimui. Pirm.

Kalbos vargai

T. Klyga

Gaunam įvairių laiškų. Gera, kad žmonės sava kalba domisi ir nori ją tobulinti. Tik ilgesni raštai į šią skiltelę nesutelpa. Štai dviejų lakštų smulkutėm rašėm laišką: liečiama daug dalykų (net apie 60 žodžių), pasirašo Lietuvių kalbos mylėtojai. Čia ir apie netinkamus žodžius bei lytis, apie rašybą, svetimybės žodyne ir sintaksę. Taip plačią medžiagą vertėjo patiem autoriam nuosekliai apdoroti ir pateikti keletu atskirų straipsnių. Mūsų skiltis iškelia tik vieną kitą detalę iš pačių opiausių klausimų. Pvz. skolinių rašyba mažiau jaudinamės, nes tai vis tiek svetimi žodžiai: socializmas ar socializmas, Tokio ar Tokijo, cementas ar betonas. Arba "Katyno žudynės" esą tiksliau minkštai tarti (Katinis ar Katynė). Tuo tarpu mum jautriau, kai savi žodžiai ar sakiniai sužalojami. O laiške daug kas nenauja, t. y. mūsų įvairioj spaudoj taisyta, pvz. pečius — krosnis, vodka — degtinė, baltgudis — gudas ir t.t. Užkliudomas ir pavardžių priesagos: Statkutė ar Statkiūtė, Stoškutė ar Stoškiūtė?

Gaila, šitoki kalbos mylėtojų skundai ir rūpesčiai — kaip balsai tyruose. Mes gi išeivioj neturim jokio centro kalbai globoti. Nors jau gana pralobę ir giriamės gausia parama kultūrai (tūkstantinės lyte lyja!), bet esminė kultūros asis — sava kalba palikta už tvoros. Žodžiais plazdam, o darbai žemiau nullo. Va, Draugo nr. 87 (kult. priede) vedamasis plaka kalbinį nuosmūkį ir tekste ginčas su Tėv. Žiburių redaktorium dėl kalbos ir rašybos. Bet ginčas pakibęs ore be atramos, beprasmis. Jei nėra jokios įstaigos kalbai tvarkyti, tai visiems lieka teisė savaip elgtis. Ok. Lietuvoj rašyba pakeista (nebe jablonskinė), o mes čia turime tik Vadovą kurį atmetėm... Ne bartis, o tą kultūrinį nuosmūkį darbais pašalinti reikia. Atspėkim, kieno tai pareiga?

AMBER STUDIOS, Inc.

505 East 185 Street,
CLEVELAND, Ohio 44119

Tel. (216) 531-3500

Foto ir paveikslų įrengimas. Originalūs paveiksai, grafika, drožiniai, gintaras, keramika ir... Gauti nauji foto darbai iš Algimanto Kezio. Registracija vyksta dabar dėl naujos audimo pamokos su Birute Kasperavičiene.

Galerija atidaryta pirmadieniais ir penktadieniais nuo 12 iki 6 val. vak., antradieniais, ketvirtadieniais nuo 12 iki 9 val. vak. ir šeštadieniais nuo 10 iki 6 val. vak. Uždaryta trečiadieniais.

Rimas Laniauskas, prezidentas

LIETUVIŠKOS SODYBOS PROJEKTAS

Š. m. gegužės mėn. 5 d. apsilankiusi Clevelando Pensininkų Klubu pietuose, turėjau progos susipažinti su vienu projektu, kurį nariams ir svečiams pristatė LB Socialinių Reikalų Tarybos narys Bronius Snarskis. Tai lietuviškos sodybos planas.

Gyvenimo tikrovė jau ne kartą mums yra parodžiusi, kaip tragiška yra tada, kai priežiūros reikalingi lietuviai, ypatingai tie, kurie neturi artimųjų, savo gyvenimo saulėlydį praleidžia svetimoje aplinkoje, svetimųjų rankose, vieniši, pasimetę ir nelaimingi retai teturėdami progos išgirsti gimtosios kalbos garsus ar pamatyti lietuvišką veidą. Tačiau ne vien senelių klausimas yra tokio projekto pagrindu. Vidutinio ir vyresnio amžiaus šeimos, išleidusios vaikus į savarankišką gyvenimą, staiga pajunta didelio namo

tuščių kambarių, didelių pievų ir sniego kasimo našta, praradę talką ir patys pasidarę vyresni, mažiau pajėgūs. Ne vien seneliams reikalinga lietuviška sodyba. Joje turėtų vietos rasti vidutinio amžiaus šeimos, net ir jauni žmonės, norintieji gyventi lietuviškoje aplinkoje.

Bronius Snarskis pradžioje nupasakojo tokiai sodybai numatytus reikalavimus. Visų pirma sodybos vieta turėtų būti arti lietuviško centro, krautuvų, bažnyčios ir viešo susisiekimo. Sodybos plotas turėtų būti pankamai erdvus, galintis talpinti automobilių aikštę, poilsio sodelį, pievutes. Pastatai turėtų būti 2-3 aukštų su balkonais. Jų būtų trys skirtingos rūšys. Vienoje pastatų dalyje numatomi butai šeimoms, nereikalingoms jokio aptarnavimo. Antroje dalyje būtų kambariai su bendra virtuve ir galestingos sesers nuolatine priežiūra. Trečioje dalyje tilptų senelių prieglauda su pilnalaikio gydytojo ir galestingųjų seserų globa. Pastate numatoma renginių salė ir skaitykla, tinkama pamaldoms.

Toliau savo pranešime B. Snarskis pareiškė, kad toks pastatas su sklypu šiuo metu esąs parduodamas. Tai Euclid Junior High School, turinti arti 5 akrų žemės plotą ir esanti Clevelando lietuviams patogioje vietoje. Pastatas ir sklypas tuo tarpu parduodami varžytinių būdu ir kaina siekianti arti 500,000 dol. Savaimė suprantama, kad toji kaina yra už sklypą, kurio komercine verte negalima abejoti, atsižvelgiant į to sklypo padėtį. Mokyklos pastatas būtų reikalingas kapitalinio pertvarkymo, iš pavienių klasių padarant vieno ar dviejų miegamųjų butus. Sekant Akrono mieste gerai pavykusių panašių projektų, ir lietuviams būtų įmanoma sodybą įrengti savo pastangomis. Suinteresuotieji galėtų tapti dalininkais. Lietuvių profesionalų bendrovės ir statybininkai

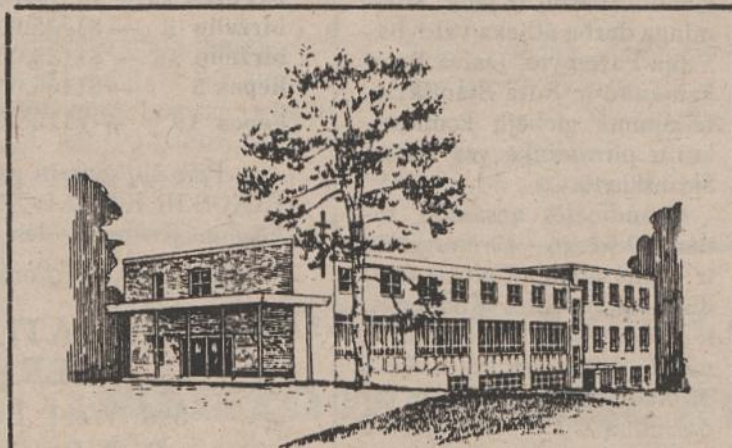
būtų pasiruošę tuos darbus vykdyti. Jie taip pat siūlytų nuomoti butus arba juos parduoti modernios kondominijų sistemos būdu. Į pastato valdymą būtų įtraukti patys lietuviai. Esanti mokyklos auditorija su 1200 vietų yra tinkama viešo pobūdžio renginiams bei išnuomavimui. Netoliese yra parkas ir golfo aikštė.

Pastato perstatymui reikėtų apie 3 milijonus dolerių. Galimybė yra, kad pastatas bus pripažintas istoriniu, tad ir mokesčiai būtų savaimė mažesni. Butnamių kainos svyruotų tarp 40 ir 50 tūkstančių dolerių, kas šiais laikais atrodo nebrangu, ypatingai atsižvelgiant į tai, kad vidutinio amžiaus lietuvių šeimos noriai butus perka, mokėdami žymiai aukštesnę kainą, ir likdami svetimoje aplinkoje. Butų nuomininkams gaunantiems federalinės valdžios subsidijas, tos subsidijos galiotų, nes sutartyje būtų numatyta, kad statybininkai laikytųsi federalinės valdžios nuostatų, kvalifikuojančių butus subsidijoms, kurios kartais siekia arti 75% buto nuomos.

Projektas atrodo milžiniškas ir reikalingas gilių analizės. Tačiau mes esame gerokai atsilikę nuo kitų tautybių, kurios tuos projektus jau yra įvykdžiusios.

Pensininkų klubo nariai rankų pakėlimu įvairiai reagojo į pranešimą, daugumoje tam projektui pritardami. Buvo ir labai priešingų nuomonių, tačiau niekas neturėjo konkretaus pasiūlymo esamam projektui pakeisti.

A. Balašaitienė

Lietuviai pranciškonai kviečia Jus praleisti savo atostogas jų VASARVIETĖJE Kennebunkporte, Maine.

Sezonas prasideda liepos 3 ir baigiasi rugsėjo 6 d.

Vasarvietė yra labai gražioje kurortinėje vietoje — prie pat Atlanto vandenyno. Buto ir maisto kainos visiems prieinamos.

Informacijai adresas:

Franciscan Guest House
Kennebunkport, Maine 04046
Tel. (207) 967-2011

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

OPPORTUNITY
FOR
PHYSICAL THERAPISTS
REGISTERED

Position available immediately for a Licensed Physical Therapist at Brownsville Medical Center. Will pay relocation costs. Widely varied patient load. Excellent benefits and opportunities to grow in clinical and management skills. Recreational activities abundant. Experience preferred but new graduates welcome. Contact VIRGINIA LIPE in Physical Therapy at:

(512) 544-1501
E.O.E.

(17-19)

SPORTO ŽAIDYNĖMS CLEVELANDE PRAĖJUS

XXXII-sios Siaurės Amerikos Sporto Žaidynės, kurias rengė SALFASS ir Clevelando LSK Zaibas, įvyko Clevelande 1982 m. gegužės 7-9 d.d. I sporto žaidynės buvo suvažiuavę apie 600 JAV ir Kanados lietuvių sportuojančio jaunimo ir jų vadovų iš 14 sporto klubų. Krepšinio, tinklinio ir šachmatų varžybos praėjo aukštame profesiniame lygyje. JAV lietuvių jaunimo sporto istorijoje pirmą kartą vieno didžiausio JAV miestų, Clevelando meras George V. Voinovich paskelbė proklamaciją, skelbiančią Lietuvių Sporto Žaidynių Dienas Clevelande ir paskyrė pereinamąją taure vyrų krepšinio laimėtojui.

Žaidynės prasidėjo penktadienį, gegužės 7 d., dalyvių registracija, informacija ir susipažinimo vakaru Lietuvių Namuose. Lietuvių Amerikos Piliiečių klubas suruošė sportininkams ir jų vadovams priėmimą su vaišėmis, muzika ir šokiais. Priėmimu rūpinosi direktorius Vytautas Sniečkus. Be to, Amerikos Piliiečių Klubas taip pat paskyrė dovanas Vyrų A Krepšinio laimėtojui ir šachmatų pirmenybių laimėtojams.

Finalinės žaidynės buvo užbaigtos sekmadienį, gegužės 9 dieną.

Žaidynėse Vyrų A Krepšinio I-mą vietą laimėjo Toronto Aušra ir jiems atiteko Clevelando miesto mero G.V. Voinovich skirta pereinamoji taure, bei vienkartinė Lietuvių Amerikos Piliiečių klubo dovana.

Vyrų B Krepšinio I-mą vietą laimėjo Cicero Ateitis, II-rą Hamiltono Kovas ir III-čią - Chicago Lituanica.

Jaunių A Krepšinio I-mą vietą New Yorko LAK, II-rą Chicago Neris ir III-čią - Chicago ASK Lituanica.

Jaunių C Krepšinio I-mą vietą laimėjo Chicago Neris, II-rą Clevelando Zaibas ir III-čią Detroito Kovas.

Vyrų Tinklinio I-mą vietą laimėjo Chicago Neris, II-rą Bostono Grandis ir III-čią Clevelando Zaibas.

Moterų Tinklinio I-mą vietą laimėjo Chicago Neris, II-rą Toronto Aušra ir III-čią Chicago Zara.

Mergaičių A Tinklinio I-mą vietą laimėjo Chicago Zara, II-rą Chicago Neris ir III-čią New Yorko Lietuvių Atletų Klubas.

Jaunių A Tinklinio I-mą vietą laimėjo Chicago Neris, II-rą Clevelando Zaibas.

Mergaičių B Tinklinio I-mą vietą laimėjo Chicago Zara, II-rą vietą New Yorko LA Klubas.

Sachmatų pirmenybėse A Klasėje pirmą vietą laimėjo Juozas Chrolavičius - Hamiltono Kovas ir jam atiteko a.a. dr. Algirdo Nasvyčio, žmonos Brigitos Nasvytienės paskirta, pereinamoji taure ir Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubu dovana. II-rą vietą laimėjo Edwardas Staknys - New Yorko LAK ir III-čią Arūnas Simonaitis - New Yorko LAK.

Sachmatų B klasėje I-mą vietą laimėjo Petras Okas - Baltimorės LAK, II-rą Aleksas Stasas - Clevelando LAPK ir III-čią Juozas Jamaris - Baltimorės LAK.

Seštadienio vakare, gegužės 8 d., Slovėnų Auditorijoje buvo suruoštas sportininkų balius-vakaras, į kurį atsilankė virš 500 asmenų. Baliui ir jaunimo šokių vakarui vadovavo Nijolė Motiejūnienė, talkinant P. Mašiotienei, L. Jokūbaitiui R. Motiejūnaiti, I. Sniečkinei, S. Pabrinkiui ir kt.

Kun. Juozas Bacevičius, Sv. Jurgio parapijos adminis-

Dalis sportininkų, išsirikiavusių iškilmėms.

tratorius, sukalbėjo maldą prieš vakariene. Banketo programą sklandžiai ir gražiai pravedė Dalia Orantaitė, meninę dalį išpildė Pilėnų Tunto skautų oktetas 'Budėk' - vadovaujamas Algirdo Bielskaus, akompanuojant Rytui Babickui - ir instrumentalinis duetas: Dalia Miškinytė - fleita ir Genius Mačys - gitara. Svečiai ir sportininkai linksminosi ir šoko grojant dviem orkestrams.

Sekmadienį, gegužės 9 d., įvyko sportininkų paradas ir iškilmingas aktas. Paradui vadovavo A. Jonaitis. Amerikos ir Lietuvos himnus sugiedojo V. Plečkaitis, kuris vėliau pranešinėjo. V. Cyvas perskaitė

J. Carlos nuotr.

P. Berneckis įteikia Rūtai Maželytei Pabaltiečių Sporto Federacijos plaketę. Šalia stovi A. Jonaitis ir V. Plečkaitis. J. Carlos nuotr.

Šių metų meisterio - Clevelando Zaibo jaunių A krepšinio komandos treneris Linas Gineitis pertraukos metu duoda instrukcijas. J. Carlos nuotr.

sportininkų olimpinę priesaiką, o R. Svarcas - Clevelando mero George Voinovich proklamaciją, skelbiančią Gegužės 7-9 d.d. lietuvių sporto dienos Clevelande, bei Ohio Gubernatoriaus James A. Rhodes sveikinimą sportininkams. Žaidynių Organizacinio Komiteto pirmininkas Vytautas Jokūbaitis pasveikino žaidynių dalyvius-sportininkus ir įteikė laimėtojams dovanas, talkininkaujant Zaibo Klubu pirm. J. Kijauskui ir Algirdui Bielskui. Pereinamąją Vyrų A Krepšinio

taure, paskirtą Clevelando mero George V. Voinovich, mero asistentas Vaclav Hyvnan įteikė laimėtojui - Toronto Aušrai.

SALFASS-gos vicepirm. Rimantas Dirvonis, trumpu žodžiu pasveikines sportininkus, atžymėjo ilgametį lietuvių sporto darbuotoją, Žaidynių Organizacinio Komiteto pirmininką Vytautą Jokūbaitį įteikdamas jam SALFASS-gos skirtą plaketę. SALFASS-gos garbės narys Pranas Berneckas pasveikino iškilmingo akto dalyvius ir atžymėjo 1981 metų geriausią lengvaatletę Rūtą Maželytę, kartu įteikdamas jai BAFNA's plaketę.

XXXII-sias Siaurės Amerikos Lietuvių sporto žaidynes - dalyvių skaičiumi, sklandžiu varžybų pravedimu, iškilmėmis, sportininkų svečių globa ir suorganizavimu - reikia laikyti vienomis iš geriausiai pasisekusių.

Sios žaidynės vaizdžiai įrodė, kad mūsų jaunimas dideliu entuziazmu bei energija jungiasi į lietuviško sportuojančio jaunimo gretas.

(D)

Dalis sportininkų iškilmų metu.

J. Carlos nuotr.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,
William J. Jakubs Jr. ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

Iš Clevelando skautijos veiklos

Neringos tunto Motinos Dienos proga suruoštoje sueigoje gegužės 9 d., tuntininkė vs Stefa Gedgaudienė sega Lelijos Ordiną apdovanotai vs Malvinai Svarcienei.

Silvija Macevičienė užriša gerojo darbo mazgelį dukrai Heleina, davusiai paukštytės įžodį.

Skauto įžodį duoda Pilėnų Tunto 'Vilkas' Taraška.

MATAS & TURNER REALTY

501 E. 185 ST., EUCLID, OHIO 44119
486-2530

RITA MATAS — G.R.I. — BROKER

DALIA KASULAITIS
ALGIS MATAS
DALIA ŠIRVAITIS
PETRAS MATAS
ANTANAS KALVAITIS
PATRICIA SAJOVEC
JONAS DUNDURAS
VYTAS MATAS — teisinis patarėjas

JEI JUMS REIKIA UŽDENGTI STOGĄ, PATAISYTI AR
PASALINTI VĀRVĒJIMĄ, KREIPKĪTĒS I

LATVIAN ROOFING

Cleveland telef. (216) 521-2182

DARBAS ATLIEKAMAS GREITAI IR SAŽININGAI.

Dengiame stogus apartamentams, Hot roofs. Tvarkome kaminus ir vandens nutekėjimo vamzdžius, dedame po stogu kablus kontroliavimui ledo užsikimšimo. Taip pat atliekam dailidės darbus.

MARTINS ir GUNARS KAULINS Lakewood, Ohio

BALFO VAJAUS PABAIGTUVĒS PHILADELPHIJOJE

Užbaigus tradicinį Balfo piniginių vaju, darbščioji tos organizacijos valdyba gegužės 2 dieną suruošė pietus-koncertą Sv. Andriejaus parapijos salėje. Atsilankė apie 100 asmenų norinčių kad ir maža dalelyte prisidėti prie šalpos darbų.

Pobūvis buvo pradėtas koncertine dalimi. Sol. Ona Salčiūnienė - nors ir dažnai pas mus pasirodanti, tačiau visada šiltai priimama - atliko tris dainas. Dainoms gražiai nuskaubėjus, ji susilaukė gausių katučių. Pianistė Birutė Snipaitė paskambino Schuberto Impromptu in E. Po to sekė Salčiūnienės ir Bronės Volderienės duetai. Balfo direktorė Regina Raubertaitė, pravedusi meninę dalį, dėkodama programos atlikėjoms prisegė joms po raudoną rožę.

Feliksas Andriūnas, skyriaus pirmininkas ir Balfo direktorius, reikšdamas padėką už išpildytą programą pasidžiaugė, kad mūsų kolonijos žmonės yra jautrūs patekusiems į nelaimę ir nuširdžiai aukoja. Vajaus metu Balfas surinko per 2,000 dol. Užbaigtųjų renginys davė virš 300 dol. pelno.

Kun. Jurgiui Degučui, Sv. Andriejaus parapijos klebonui sukalbėjus maldą, prasidėjo vaišės, kurioms maistą pagamino Kostas Puznikas su žmo-

na ir sūnumi, o apie 10 ponių prikepė visokių skanumynų. Prie stalų patarnavo būrys tautininkių. Balfo valdyba reikšia nuširdžią padėką visiems bet kuo prisidėjusiems prie pietų paruošimo.

Buvo pravesta ir aukotų fanų loterija, kurioje dominavo dail. Adalberto Staneikos vertinga kompozicija, minėtam reikalui skirta F. Andriūno.

Kultūringai praleista popietė visiems suteikė gana daug džiaugsmo.

Malonu paminėti ir Snieguolę Jurskytę, gausiai aukojančią įvairiems lietuviškiems reikalams ir giliai įsijungusią į šalpos darbus. Ji jau šeši metai vadovauja Vasario 16-tos gimnazijos rėmėjų būreliui. Per tą laiką gimnazijai yra pasiūstas 3,557 dol. Siuo metu būrelis turi 34 narius, kurie praėjusiais metais suaukojo 564 dol. Aukų rinkimo darbas yra sunkus ir reikalauja daug kantrybės, o kartais ir nervų įtampos. Vadovė yra labai dėkinga aukojusiems praeityje ir dabar.

(bv)

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

VARPAS

1977

• **VARPAS**, 1980-1981 m., Nr. 17. Žurnalas tautos bei žmogaus lasvei, tautinei kultūrai ir lietuviybei. Redaguoja Antanas Kučys, 1448 Star Lane, Lemont, Ill. 60439. Administruoja Titas Briškaitis, 1214 N. 16 Ave., Melrose Park Ill. 60160. Šio numerio kaina — 3 dol. Leidžia Varpininkų filisterių draugija. Žurnalas 184 psl. Viršelį pieštas Vlado Žilčiaus, viršelyje matomas taipgi Pauliaus Lantuchio auksakalybos pavyzdys.

• **VILTIS**, Vol. 40. No. 6. **Marcho-April 1982.** A Magazine of Folklore and Folk Dance. Žurnalas anglų kalba. Leidėjas ir redaktorius Vytautas F. Beliajus. Redakcijos ir administracijos adresas: Viltis, P. O. Box 1226, Denver, Col. 80201. Metinė prenumerata — JAV 10 dol.

Superior Savings
ASSOCIATION

**MOKAME AUKŠČIAUSIUS NUOŠIMČIUS UŽ
SANTAUPŲ INDĖLIUS**

Kiekviena santaupų sąskaita apdrausta iki
\$ 100,000.00

**NAUJAS PATARNAVIMAS
ATIDARYKITE SUPERIOR SAVINGS
ČEKIŲ SĄSKAITĄ**

Operacijos atliekamos be jokio mokesčio

Už įnašus mokame 5¼% palūkanų

PASKOLOS NAMAM IR STATYBAI

ATLIKITE VISAS FINANSINES OPERACIJAS

Superior Savings

Pagrindinis skyrius

798 East 185th Street, Cleveland, Ohio

Telefonas: 481-3008

DARBO VALANDOS:

Kasdien nuo 9:30 iki 4:00, penktadieniais 9:30 iki 6:00,
šeštadieniais 9:30 iki 2:30, pirmadieniais uždaryta.

CLEVELANDE IR APYLINKĖJE

PAGERBS POETĄ STASĮ SANTVARĄ

Clevelande susidarė komitetas, kuris gegužės 30 d. 4 val. p.p. Lietuvių Namuose rengia poeto Stasio Santvaro 80 metų amžiaus sukakties minėjimą. Komitetą sudaro Bronius Snarskis - pirm., Janina Steponienė - sekr. ir nariai: Ingrida Bublėnė, dr. Antanas Butkus, dr. Danielius Degesys, Balys Gaidžiūnas ir dr. Viktoras Stankus.

Sukakties šventė bus filmuojama. Svečiai bus pavaišinti šaltais užkandžiais, kava ir šampanu. Veiks apmokamas baras.

Bilietus į minėjimą galima įsigyti ir stalus rezervuoti po lietuviškų pamaldų Dievo Motinos parapijos kavinėje, ar skambinant telefonu B. Snarskiui 526-1572 ir J. Steponiui 524-8633. Bilietai kainuoja \$5.

MAIRONIO MINEJIMAS

Siais sukaktuviniiais Maironio metais Sv. Jurgio parapija Clevelande specialiu renginiu prisimins ir pagerbs didįjį Lietuvos atgimimo dainių.

Maironio minėjimas įvyks š.m. birželio 20 d., sekmadienį, po sumos Sv. Jurgio parapijos salėje. Pradžia 12 val. Žodį apie Maironį - žmogų ir poetą - tars rašytoja ir poetė Aurelija Balašaitienė. Ruošiama ir meninė programa. Kaip paprastai, bus ir pamėgtoji kavutė.

Visi lietuviai nuoširdžiai

Pagerbs poetą Stasį Santvarą

Poetas Stasys Santvaras, Korp! Neo-Lithuania garbės filisteris.

kviečiami minėjime dalyvauti

Sia proga prisimintina, kad Sv. Jurgio parapijos visuotinis metinis susirinkimas įvyks gegužės 23 d., sekmadienį, po sumos parapijos salėje. Programoje - pranešimai iš parapijos tarybos praeitų darbo metų, dalies tarybos narių rinkimai, ateities planai ir t.t. Visi parapijiečiai raginami susirinkime dalyvauti.

Reikia pastebėti, kad pastarųjų kelių metų bėgyje, Sv.

Jurgio parapija rodė ir teberodo atsinaujinimo žymių. Tiesa, problemų dar daug, gal kai kurios ir labai sunkiai išsprendžiamos, bet - nors ir maži - dvasiniai bei kultūriniai žingsniai priekini yra sveikintini ir girtini.

Dar šiais metais Sv. Jurgio parapijoje įvyks Siluvos Marijos šventė, planuojamas šv. Pranciškaus 500 metų minėjimas, mini-festivalis, 40 val. atleidai, rekolekcijos, pramatomas šauniojo Sv. Jurgio parapijos choro (gal su kviestiniu choru) koncertas ir balius. Parapijai vadovauja kun. Juozas Bacevičius.

(ae)

VISUOMENĖS ZINIAI

Gegužės 28 d. ramovėnų atstovai vyks į Kalvarijos ir Erievio kapines, kur savo mirusiųjų narių antkapius papuoš tautinėmis vėliavėlėmis.

Skautės ir skautai papuoš lietuvių kapus Visų Sielų kapinėse.

Sekmadienį, gegužės 30 d. 1 val. p.p. Kr. Juozapavičiaus šaulių kuopa padės vainiką prie Lietuvos Respublikos prezidento Antano Smetonos antkapio.

Pirmadienį, gegužės 31 d. 8:30 val. ryte ramovėnai ir šauliai su savo vėliavomis renkasi prie S. Jurgio parapijos bažnyčios ir dalyvauja vėliavos pakėlimo apeigose ir 9 val. šv. Mišiose. Bažnyčioje giedos ramovėnų vyrų choras, vadovaujamas G. Karsokienės.

Ramovės Valdyba

• PERKANT IR PARODANT NAMUS prašome kreiptis į ČIPKUS REALTY, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

"WHY WE MUST ADHERE TO THE TRADITIONAL MASS"

Lecture by Father DONALD SANBORN
- Society of St. Pius X

Rector of St. Thomas Aquinas Seminary
Ridgefield, Conn.

Saturday - May 22nd - 7:30 P.M.

- Admission Free

Lithuanian Village Hall

877 E. 185 St. Cleveland, Oh.

526-5684

884-9070

Muz. A. Mikulskis, po ligos vėl grįžęs dirbti su Ciurlionio ansambliu, repetuoja su moterų choro grupe.

J. Garlos nuotr.

CLEVELANDO PARENGIMAI

• GEGUŽĖS 22-23 D. Lietuvių Rašytojų draugijos suvažiavimas Clevelande. Rengia Lietuvių Rašytojų draugija.

• GEGUŽĖS 30 D. Poeto Stasio Santvaro, 80 metų amžiaus sukakties proga, pagerbimas Lietuvių Namuose.

• BIRŽELIO 5 D. Kar. A. Juozapavičiaus šaulių kuopos parengimas.

• BIRŽELIO 6 D. — Šv. Kazimiero lituanistinės mokyklos mokslo metų pabaigtuvės.

• BIRŽELIO 13 D. Birželio minėjimas. Ruošia AL Taryba.

• BIRŽELIO 20 D. Maironio 50 m. mirties sukakties minėjimas šv. Jurgio parapijos salėje su menine programa. Rengia parapijos taryba.

Birželio 26 d. Tradicinis Joninių laužas p. Jokūbaičių sodyboje. Visi kviečiami. Rengia Clevelando skautininkai-ės.

• LIEPOS 4 D. Clevelando ir apylinkių Amerikos Lietuvių Respublikonų klubo gegužinė p. Jokūbaičių sodyboje.

• LIEPOS 18 D. Žalgirio šaulių kuopos gegužinė.

• LIEPOS 25 D. pensininkų gegužinė.

• RUGPIŪČIO 29 D. gegužinė prie ežero. Rengia L.K. V.S. "Ramovė" Clevelando skyrius.

• RUGSĖJO 18 D. Abitu-

rientų balius, Lietuvių Namuose. Rengia LB Ohio Apygarda.

• RUGSĖJO 25 D. Vasarą palydint — Neringos skaučių tunto balius Lietuvių Namuose.

• SPALIO 2 D. Pabaltiečių vakaras. Ruošia Amerikos Lietuvių Taryba, Latvių Sąjunga ir Estų Taryba.

• SPALIO 9 D. Jaunųjų muzikų konkursas. Rengia JAV LB Kultūros Taryba.

APDRAUDOS reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į OBELNIS apdraudos įstaigą. Skambinti ZENONUI (216) 531-2211 arba SAULIUI (216) 461-3500.

IEŠKO BUTO

Lietuviai jaunavedžiai ieško buto East 185 gatvės rajone. (19-20)

• PATRIA prekybos namuose, 794 E. 185 Street, Clevelande, yra didelis pasirinkimas vietinių ir importuotų maisto produktų, įvairių skanumynų, lietuviškos juodos duonos, o dovanų skyriuje yra gintaro, plokštelių, audinių, knygų ir lietuviškų sveikinimo kortelių. Prašome atsilankyti. Telefonas 531-6720.

JAU IŠĖJO IŠ

SPAUDOS

ROMUALDO

SPALIO

RINKTINĖS

NOVELĖS

Knygoje dešimt no-

velių. Kaina 8 dol.

Išleido Viltis.

SPALIS

RINKTINĖS
NOVELĖS

— IŠKIRPTI —

DIRVA

P. O. Box 03206

Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu 8 dol. ir prašau atsiųsti R. Spalio knygą — RINKTINĖS NOVELĖS.

Pavardė ir vardas

Adresas

'PREZIDENTAS ANTANAS SMETONA' FILMOREIKALU

Siuo metu filmas Prezidentas A. Smetona yra sėkmingai demonstruojamas po visą Ameriką, susuktas Tautinės Sąjungos Valdybos rūpesčiu ir lėšomis.

Valdybos planuose yra užsimojimas šią filmą pratęsti ir kitais stambesniais įvykiais iš nepriklausomos Lietuvos gyvenimo.

Tuo reikalu rūpintis S-gos Valdyba sudarė Komisiją iš A. Mažeikos (Los Angeles), P. Kašiūbos (Lisle, Ill.) ir M. Simkaus (Chicago). Komisija daro visus galimus žygius sukaupiti norimos medžiagos ir tuo pačiu prašo tautiečius - kas tik turėtų tokios medžiagos ar žinotų kas jos turi - kontaktuoti bet kurį komisijos narį. A. Mažeika pasiekiamas tel. (213) 821-8681, P. Kašiūba - (312) 960-1644, ir M. Simkus (312) 927-2046.

• A.A. DR. JONO PAVILIONIO atminimui, velionies žmona Aldona ir sūnūs atsiuntė 50 dol. auką Dirvai paremti. Ačiū.

• VLADAS V. PAUZA, dr. Eugenijos ir Vlado Pauzų sūnus, baigė Michigan universitetą Ann Arbor ir gavo odontologijos daktaro laipsnį. Diplomą jam buvo įteiktas gegužės 2 d. universiteto iškilmėse. Jaunasis daktaras yra gabus ne tik moksle, bet taip pat ir geras sportininkas. Sveikiname.

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

A.A.

PAULIUI KLEINAIČIUI

MIRUS, JO ŠEIMĄ IR MŪSŲ
JONĄ KLEINAITĮ, JUOŽĄ KLEINAITĮ,
ALDONĄ KLEINAITIENĘ,
MARTĄ PAULĖKAITIENĘ, ALBERTĄ
PAULĖKAITĮ, MĖTĄ KIKUTIENĘ IR
KRISTUPĄ KIKUTĮ NUOŠIRDŽIAI
UŽJAUČIAME

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos
St. Louis Skyrius

A.A.

PETRUI MATULEVIČIUI

TORONTE MIRUS, JO BROLIAMS
JUOZUI IR VYTAUTUI IR JŲ ŠEIMOMS
REIŠKIAME GILIĄ UŽUOJAUTĄ

Eugenija ir Leopoldas Jakubauskai
Raminta ir Petras Moliai
Regina ir Jonas Palubeckai
Marija ir Jonas Vidunai
Povilas Babickas

š.m. balandžio 18 d. Sv. Kazimiero parapijos patalpose buvo sušauktas Amerikos Lietuvių Tarybos Los Angeles skyriaus metinis susirinkimas. Pirmininkavo Antanas Mažeika, sekretoriavo Elena Gedgaudienė. Dalyvavo 37 asmenys, kurie atstovavo devynioliką organizacijų.

Skyriaus pirmininkas Feliksas Masaitis savo pranešime suminėjo net septynis renginius, suruoštus praeitos kadencijos laikotarpyje. Nors, pagal eilės tvarką, pernai Baisiojo Birželio įvykių minėjimą turėjo ruošti latviai, ALTo valdyba vistiek turėjo įdėti daug darbo: ne tik didžioji programos dalis buvo atlikta lietuvių, bet teko suorganizuoti taip pat ir vaišes, kurios po minėjimo vyko Tautiniuose Namuose.

Supažindinimui kolonijos lietuvių su konsulariniais darbais, buvo suorganizuota popietė su gen. garbės konsulu Vytautu Cekanausku. ALTas taip pat įkūrė Los Angeles Lietuvos Konsulatui fondą, iš kurio, pagal pareikalvima, nuperkamos knygos ir kita lietuvių literatūra anglų kalba amerikiečių organizacijoms arba mokykloms. Visuomenininkas Antanas Skirius buvo pagerbtas septyniadesimto gimtadienio banketu ir ta proga pakeltas į skyriaus garbės narius. Buvo suruošta pravažiuojančio prel. Tulabos paškaita. Kad kiek praturtinti skyriaus kasą ir turėti pinigų vietinių išlaidų padengimui, buvo suruošta gegužinė gamtoje.

Kaip jau priimta Los Angeles kolonijoje, Vasario 16 minėjimą ir šiais metais ALTo skyrius ruošė talkininkaujant LB Vakarų Apygardai ir Tautos Fondo (VLiko) atstovybei. Lietuvos laisvinimo reikalams gauta apie 13,000 dol. aukų.

Taip pat bendromis jėgomis ALT, Bendruomenė ir VLIK ruošė parengimą Lietuvos pasiuntinybės rūmų remontui remti, kuriame kalbėtoju buvo pakviestas Los Angeles mieste svečiavęs Vilius Bražėnas. Remonto reikalams surinkta virš 6,000 dol.

• VIKTORIJA KASUBAITĖ-MATRANGA, daug ir sėkmingai dirbusi Skuodžo bylos puoselėjime amerikietiškoje spaudoje, sutiko rūpintis ir vadovauti II-jų Pasaulio Lietuvių Dienų renginių, kurie bus 1983 m. birželio 26-liepos 4 dienomis Chicagoje, išgarsinimu bei reklama amerikiečių tarpe.

BENDROPAMINKLO ŠVENTINIMAS

Hot Springs, Ark., š.m. gegužės 30 d. 12:30 val. p.p. Lietuvių Kapinėse įvyks bendro paminklo pašventinimo iškilmės. Tą sekmadienį, kaip ir visada, pamaldos bus 11 val. Sv. Mykolo mokyklos koplyčioje, 1125 Malvern. Tuojau po pamaldų visi vyks į Crestview Memorial Park & Mausoleum, kur yra Lietuvių Kapinių sekcija. Ten vyks paminklo pašventinimo iškilmės.

Visi Hot Springs lietuviai ir svečiai yra kviečiami šiose iškilmėse dalyvauti.

Kazys Prišmantas davė skyriaus išdo, kurio šių metų apyvarta siekė net 26,000 dol., pranešimą. Nežinantieji net neįsivaizduoja, kokią didelį darbą atlieka šis darbštus ir pasišventęs ilgametis ALTo skyriaus išdininkas. Gaila, kad išeidamas pensijon jis žada iš Los Angeles lietuvių veiklos pasitraukti ir keltis į Vistą miestelį. Mums nuostolis, o Vistos lietuviams - didelis laimėjimas.

Daugumos dideliu nusivylimui, į valdybą nebekandidavo tris kadencijas pirmininko pareigas ėjęs ir kiekvieną kartą su entuziazmu perrinktas visų labai mėgiamas Feliksas Masaitis. Jo taktas ir tolerancija, idėjų gausumas ir mokėjimas tas idėjas įgyvendinti, Los Angeles lietuvių tarpe nepraėjo nepastebėti ir neįvertinti.

ALTo valdyboje visuomet yra bent vienas Tautinės Sąjungos narys. Paskutines dvi kadencijas jų buvo net trys: pirm. Feliksas Masaitis, vicepirm. Aloyzas Pečiulis (dabar neolituanų padalinio pirm.) ir sekretorė Rūta Sakienė. Jiems visiems trims sekančiai valdybai nebekandidatuojant, buvo pasigirdę pastabų, kad Los Angeles tautininkai iš ALTo bėga. Iš tikrųjų taip neišėjo. Pakviesti sutiko kandidatuoti vėl trys Tautinės Sąjungos nariai: inž. Antanas Mažeika, Elena Gedgaudienė ir Ramūnas Bužėnas. Slaptu balsavimui visi trys ne tik buvo išrinkti, bet gavo ir daugiausiai balsų. Tuoj po susirinkimo įvykusiame posėdyje naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė sekančiai: Antanas Mažeika - pirmininkas, Antanas Skirius ir Rimvydas Paškauskas - vicepirmininkai, Elena Gedgaudienė - vykd. sekretorė, Arnoldas Kungys - sekretorius, Ramūnas Bužėnas ir Simas Kvečas - išdininkai.

Naujasis pirmininkas Antanas Mažeika į šias sunkias pareigas atsineša didelį patyrimo lobį. Kai 1979 m. seime A. Mažeika buvo išrinktas Tau-

tinės Sąjungos pirmininku, jis jau buvo ketverius metus pirmininkavęs Los Angeles skyriui. Tuomet jo vietą perėmė Feliksas Masaitis. Dabar, F. Masaičiui pasitraukus, prie ALTo vairo vėl grįžta Antanas Mažeika. Taigi, nors gaila, kad iš šių svarbių pareigų patraukė visų mėgiamas ir vertinamas Feliksas Masaitis, negalime nepareikšti didelio pasitenkinimo, kad jas į savo patyrusias rankas perima kitas ilgametis - ne tik tautininkų, bet ir ALTo veikėjas. Taip pat džiugu, kad Elena Gedgaudienė, kuri drauge su Antanu Mažeika dirbo Sąjungos valdyboje, sutiko sekretoriauti ir ALTo valdyboje. Gi Kaziui Prišmantui pasitraukus, būtų sunku rasti tinkamesnį asmenį perimti sunkias ir atsakomybės jo pareigas, kaip kad įvairių organizacijų, įskaitant ir tautininkų, išdininką, kompiuterių žinovą Ramūną Bužėną.

Dėkojame naujam ALTo Los Angeles skyriaus pirmininkui Antanui Mažeikai ir visai valdybai už apsiimtą atsakomybę ir sunkų darbą. Linkime jiems sklandaus bendradarbiavimo tarpusavyje ir, pagal išgales, su kitomis organizacijomis. Praėję ALTo veiklos metai rodo, kad dirbant bendrai ir rodant gerus norus, galima ne tik surinkti nemažas sumas pinigų svarbiems, įvairių pažiūrų lietuviams aktualiems reikalams, bet ir gražiai išlaikyti organizacinę lygsvarą.

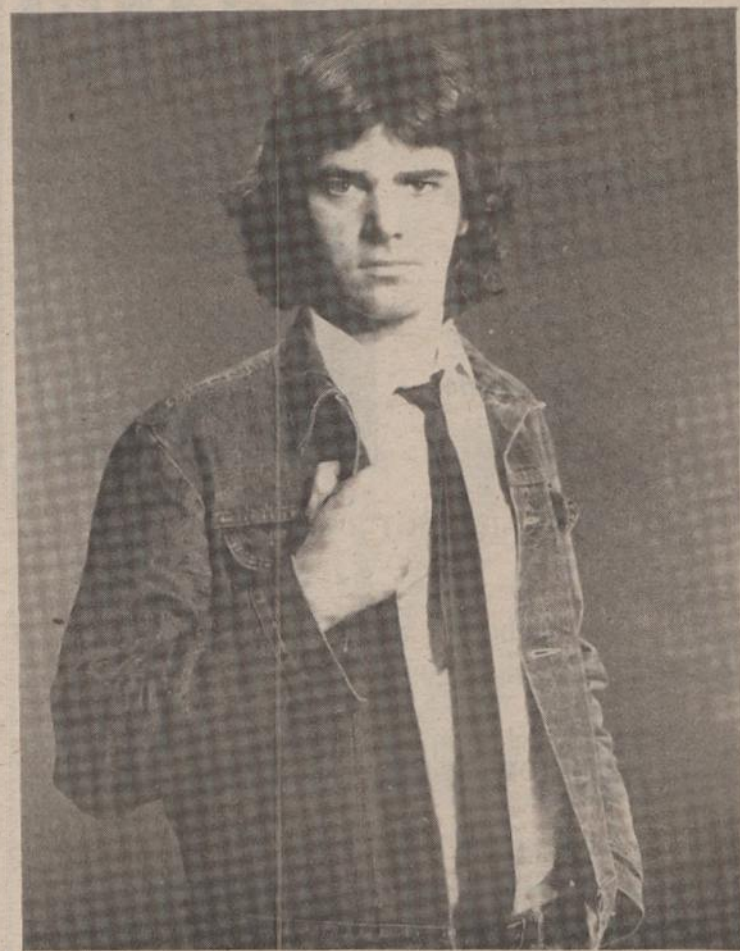
Rūta Sakienė

BALFO GEGUŽINĖ

BALFo Los Angeles skyrius rengia gegužinę š.m. gegužės 30 d. 1 val. p.p. Balfo mecenatų Julijos ir Emilio Sinkių rezidencijoje, 233 Marguerita Ave., Santa Monika.

Bus valgių ir gėrimų, bei gerų laimikių loterija.

Balfo skyriaus valdyba kviečia visus gausiai joje dalyvauti ir tuomi paremti prasmingą Balfo veiklą.

Jaunas kompozitorius Aleksandras Stankus (Alexandre Stankay), gyv. Montrealyje, neseniai išleido naują plokštelę "Keep it up" ir "Dandy dancer".